

SG-tuva-koulutus

SG-tuva-koulutus

Nimi	SG-tuva-koulutus
Perusteen nimi	Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus
Päätösnumero	12.4.2022/32§
Hyväksyjä	Suonenjoen koulutuslautakunta
Päätöspäivämäärä	12.4.2022
Pdf luotu	13.4.2022

SISÄLTÖ

1. Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus.	1
1.1. Koulutuksen tavoitteet.	1
1.2. Koulutuksen kohderyhmä.	1
1.3. Koulutuksen arvoperusta.	2
1.4. Koulutuksen muodostuminen.	3
2. Koulutuksen järjestäminen.	5
2.1. Opiskelijan ohjaaminen.	5
2.1.1. Opinto-ohjauksen järjestäminen.	7
Järjestämisen rakenteet, toimijat ja toimintatavat.	8
Yhteistyö, vastuut ja työnjako.	8
Toimintatavat ja vastuut jatko-opintoihin ohjauksessa.	8
2.2. Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma.	8
2.3. Erityinen tuki.	10
2.3.1. Erityisen tuen järjestäminen.	10
Järjestämisen rakenteet, toimijat ja toimintatavat.	11
Yhteistyö, vastuut ja työnjako.	11
2.4. Opiskeluhoolto.	11
2.5. Yhteistyö.	11
2.5.1. Koulutuksen järjestäjien välinen yhteistyö sekä tiedonsiirto opiskelijoiden sujuvien siirtymien mahdollistamiseksi valmentavan koulutuksen ja tutkintotavoitteisen koulutuksen välillä.	12
2.5.2. Kodin ja oppilaitoksen välinen yhteistyö oppivelvollisten kohdalla.	12
2.5.3. Työelämäyhteistyö, kansainvälisen yhteistyö ja yhteistyö muiden toimijoiden kanssa.	12
2.6. Koulutuksen järjestäjän suunnitelma koulutuksen toteuttamisesta.	12
3. Palaute osaamisen kehittämisestä ja osaamisen arviointi.	14
3.1. Palaute osaamisen kehittämisestä.	14
3.2. Opiskelijan osaamisen arviointi.	14
3.3. Todistukset.	14
4. Muut opiskelijoita ja koulutuksen järjestämistä koskevat säännökset.	17
4.1. Opiskelijan velvollisuudet.	17
4.2. Perusopetuslain, lukiolain ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain soveltaminen.	17
5. Koulutuksen osien tavoitteet ja keskeiset sisällöt.	18
5.1. Laaja-alainen osaaminen.	18

5.1.1. Oppimaan oppiminen.	19
5.1.2. Monilukutaito.	19
5.1.3. Digiosaaminen.	20
5.1.4. Vuorovaikutusosaaminen.	20
5.1.5. Hyvinvointiosaaminen.	20
5.1.6. Ympäristöosaaminen.	20
5.1.7. Yhteiskuntaosaaminen.	20
5.1.8. Kulttuuriosaaminen.	21
6. Koulutuksen osat.	22
6.1. Opiskelu- ja urasuunnittelutaidot, 2 - 10 vk.	22
6.2. Perustaitojen vahvistaminen, 1 - 30 vk.	25
6.3. Lukiokoulutuksen opinnot ja niihin valmentautuminen, 1 - 30 vk.	28
6.4. Ammatillisen koulutuksen opinnot ja niihin valmentautuminen, 1 - 30 vk.	30
6.5. Työelämätaidot ja työpaikalla tapahtuva oppiminen, 1 - 20 vk.	34
6.6. Arjen ja yhteiskunnallisen osallisuuden taidot, 1 - 20 vk.	36
6.7. Valinnaiset koulutuksen osat, 1 - 10 vk.	38

1. Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus on tarkoitettu oppivelvollisuusikäisille sekä muille vailla toisen asteen tutkintoa oleville oppijoille, jotka tarvitsevat valmentavaa koulutusta. Perusopetuksen lisäopetuksen, lukiokoulutukseen valmistavan koulutuksen ja ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen yhdistävän nivelvaiheen koulutuksen tavoitteena on antaa opiskelijalle valmiudet opiskella tutkintotavoitteisessa koulutuksessa.

Opetushallitus määrää koulutuksen osista (luku 1.4) ja niiden tavoitteista, keskeisistä sisällöistä ja arvioinnista (luku 5), henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan merkittävistä tiedoista (luku 2.2) sekä todistukseen merkittävistä tiedoista (luku 3.3) (1215/2020, 12 § ja 16 §). Näiden lisäksi koulutuksen perusteissa kuvataan koulutuksen arvopohja sekä opinto-ohjauksen, oppimisen tuen ja arvioinnin toteuttaminen. Koulutuksen järjestäjä laatii perusteiden pohjalta suunnitelman koulutuksen toteuttamisesta. Suunnitelman sisältöä ohjeistetaan luvussa 2.5.

SG-tuva koulutus on kuuden SavoGrown alueen kunnan alueella järjestettävä koulutus. Nuo kuusi kuntaa ovat Suonenjoki, Rautalampi, Tervo, Vesanto, Pielavesi ja Keitele. Opetus järjestetään Suonenjoelta käsin etäyhteydellä muihin kuntiin. Jokaisella paikkakunnalla on oma tuva-opiskelupaikka, josta löytyy tietokone, nettiyhteys ja ohjaus. Suonenjoella opetus on lähiopetusta ja muilla paikkakunnilla samaan aikaan tapahtuvaa etäopetusta etäyhteyden avulla. Lisäksi tuva-koulutus sisältää peruskoulu- ja lukio-opintoja sekä työelämään tutustumista omalla kotipaikkakunnalla sekä ammatillisen koulutuksen opintoja lähikaupungeissa opiskelijan valintojen mukaisesti.

1.1. Koulutuksen tavoitteet

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen tavoitteena on

- antaa opiskelijalle valmiuksia hakeutua lukiokoulutukseen tai ammatilliseen tutkintokoulutukseen,
- selkeyttää opiskelijan suunnitelmia jatko-opintojen ja työelämään liittyvien toiveiden ja tavoitteiden suhteen sekä
- vahvistaa opiskelijan edellytyksiä suorittaa lukiokoulutuksen oppimäärä ja sen päätteeksi suoritettava ylioppilastutkinto tai ammatillinen tutkinto.

Koulutuksen tavoitteena on lisäksi tukea opiskelijan jatko-opintojen ja uran valintaa. Koulutuksen aikana opiskelijan tavoitteena on tunnistaa omat vahvuutensa ja kiinnostuksen kohteensa ja rakentaa erilaisia vaihtoehtoja sekä toisen asteen opintoihin että työelämään.

Koulutuksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijan opiskelu/tutkintokielen taitoja ja eri tiedonalojen tekstitaitoja sekä viestintä- ja vuorovaikutustaitoja siten, että hänellä on riittävät edellytykset opiskella toisen asteen koulutuksessa. Koulutuksen tavoitteena on vahvistaa opiskelijan kiinnostusta ja motivaatiota elinikäiseen oppimiseen.

SG-tuva-koulutuksen tavoite on, että opiskelija saa tarvitsemansa valmiudet siirtyä toiselle asteelle joko kotikunnassaan tai kotikuntansa ulkopuolelle.

1.2. Koulutuksen kohderyhmä

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus on tarkoitettu seuraaville kohderyhmille:

- oppivelvollisille ja muille ilman toisen asteen tutkintoa oleville, jotka tarvitsevat valmentavaa koulutusta,
- opiskelijoille, joiden äidinkieli on muu kuin suomi, ruotsi tai saame
- opiskelijoille, jotka ovat suorittaneet perusopetuksen tai sitä vastaavan koulutuksen muulla kielellä kuin suomeksi, ruotsiksi tai saameksi.

Koulutuksen osallistuvalla henkilöllä tulee olla perusopetuksen päättötodistus tai todistus perusopetusta vastaavasta aiemmasta koulutuksesta. Koulutuksen järjestäjä voi perustellusta syystä ottaa myös ilman päättötodistusta olevan opiskelijan, jos koulutuksen järjestäjä katsoo tällä muutoin olevan riittävät edellytykset opinnoista suoriutumiseen. (1215/2020, 8 §.)

Valmentavan koulutuksen opiskelijaksi voidaan ottaa hakija, joka ei ole suorittanut perusopetuksen jälkeistä tutkintoa tai valmentavaa koulutusta. Hakija, joka on suorittanut toisen asteen tutkinnon tai aiemman valmentavan koulutuksen, voidaan kuitenkin ottaa koulutukseen, jos se on erityisestä syystä perusteltua jatko-opintovalmiuksien hankkimiseksi. Samoin oppivelvollinen, joka on jo aiemmin suorittanut valmentavan koulutuksen, voidaan ottaa valmentavaan koulutukseen, jos hänellä ei ole soveltuvaa koulutuspaikkaa tutkintoon johtavassa koulutuksessa. (1215/2020, 8 §.) Tällöin opiskelijan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma tulee laatia siten, että siihen sisältyvät opinnot täydentävät aikaisempia koulutuksen osien sisältöjä.

Opiskelijoiden opiskelukielen taidon tulisi olla sellainen, että he hyötyvät valmentavan koulutuksen opiskelusta ja heillä on mahdollisuus saavuttaa tarvittavat valmiudet toisen asteen opiskeluun valmentavan koulutuksen aikana. Koulutuksen järjestäjä arvioi koulutuksen tarkoituksenmukaisuuden ja oikea-aikaisuuden opiskelijalle.

Vaativana erityisenä tukena järjestettävää tutkintokoulutukseen valmentavaa koulutusta voivat järjestää ne ammatilliset oppilaitokset, joilla on oikeus vaativaan erityisen tuen järjestämiseen (1215/2020, 3 §).

SG-tuva-koulutus on suunnattu erityisesti opiskelijoille, joille kotipaikkakunnalla opiskeleminen on omaan elämäntilanteeseen sopiva ratkaisu.

1.3. Koulutuksen arvoperusta

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen arvoperustana ovat demokratia, yhdenvertaisuus, tasa-arvo sekä kestävä elämäntapa. Opetus perustuu elämän ja ihmisoikeuksien kunnioittamiselle. Opetuksen lähtökohtana ovat opiskelijan ainutlaatuisuus, oikeus hyvään opetukseen sekä arvostavaan vuorovaikutukseen. Opiskelijan henkilökohtainen opintopolku toteutuu opiskelijälähtöisesti rakentuen hänen vahvuuksilleen ja henkilökohtaisille tavoitteilleen.

Tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa opiskelijat kasvavat ottamaan vastuuta opinnoistaan, päätöksistään ja elämästään sekä harjaantuvat demokraattiseen toimintaan ja osallisuuteen. Osallisuus, toimijuus ja yhteisöllisyys sekä tunnetaitojen ja sosiaalisten taitojen vahvistaminen korostuvat kaikessa toiminnassa. Jokainen opiskelija tuo kulloiseenkin opiskeluryhmään oman panoksensa ja opiskelijoita rohkaistaan oppimaan yhdessä ja toisiltaan. Näin pyritään edistämään opiskelijan hyvinvointia ja osallisuutta.

Koulutuksessa pyritään luomaan oppimisympäristöjä, joissa erilaisista taustoista tulevilla opiskelijoilla on mahdollisuus tunnistaa ja pohtia yhteisiä hyvän elämän arvoja ja periaatteita sekä oppia yhteistyöhön. Koulutuksessa kannustetaan opiskelijaa pohtimaan myös omia arvojaan sekä erilaisten erilaisten toimintaympäristöjen ja -kulttuurien erilaisuutta.

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteet on laadittu tässä esitetyn arvoperustan pohjalta.

1.4. Koulutuksen muodostuminen

Koulutuksen laajuus on 38 viikkoa ja suoritus aika enintään yksi vuosi (1215/2020, 11 §). Opiskelija voi osallistua valmentavaan koulutukseen myös lyhyemmän ajanjakson omien tavoitteidensa ja osaamistarpeidensa mukaisesti ja siirtyä joustavasti tutkintotavoitteiseen koulutukseen.

Opiskelijan opinnot rakentuvat kaikille tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutukseen osallistuville yhteisestä Opinto- ja uraohjaus -koulutuksen osasta sekä vähintään kahdesta valinnaisesta koulutuksen osasta. Opiskelijan yksilöllinen opintopolku rakennetaan opiskelijan tavoitteiden ja osaamistarpeiden mukaisesti.

Kaikille yhteinen koulutuksen osa:

- Opiskelu- ja urasuunnittelutaidot (2-10 viikkoa)

Valinnaiset koulutuksen osat, joista opiskelija suorittaa vähintään kaksi:

- Perustaitojen vahvistaminen (1-30 viikkoa)
- Ammatillisen koulutuksen opinnot ja niihin valmentautuminen (1-30 viikkoa)
- Lukiokoulutuksen opinnot ja niihin valmentautuminen (1-30 viikkoa)
- Arjen taidot ja yhteiskunnallinen osallisuus (1-20 viikkoa)
- Työelämätaidot ja työelämässä tapahtuva oppiminen (1-20 viikkoa)
- Valinnaiset opinnot (1-10 viikkoa)

Koulutuksen osien laajuudet on ilmoitettu vaihteluvälillä, joiden sisällä koulutus voidaan suunnitella opiskelijoiden tarpeiden mukaisesti. Koulutuksen osien tavoitteet on määritelty laajuudeltaan koulutuksen osan suurimman mahdollisen laajuuden mukaan. Koulutuksen järjestäjä voi laatia niistä pienempiä kokonaisuuksia koulutuksen osan tavoitteiden pohjalta.

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus

TUVA

**Perustaitojen
vahvistaminen**

● ● ●
1-30 viikkoa

**Lukiokoulutuksen
opinnot ja niihin
valmentautuminen**

● ● ●
1-30 viikkoa

**Ammatillisen
koulutuksen
opinnot ja niihin
valmentautuminen**

● ● ●
1-30 viikkoa

**Työelämätaidot
ja työelämässä
tapahtuva
oppiminen**

● ● ●
1-20 viikkoa

**Arjen taidot ja
yhteiskunnallinen
osallisuus**

● ● ●
1-20 viikkoa

**Valinnaiset
opinnot**

● ● ●
1-10 viikkoa

**Opiskelu- ja
urasuunnittelutaidot**

● ● ●
2-10 viikkoa

Yhteiset opinnot

Valinnaiset opinnot

Tutkintokoulutuksen muodostuminen

2. Koulutuksen järjestäminen

Koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että tutkintokoulutukseen valmistavan koulutuksen opiskelijalla on mahdollisuus yksilöllisiin valintoihin (1215/2020, 13 §). Koulutuksen järjestäjän tulee koulutuksen toteuttamisessa olla yhteistyössä muiden koulutuksen järjestäjien, nuorisotyön toimijoiden sekä työ- ja elinkeinoelämän kanssa. Koulutuksen järjestäjä täydentää järjestämäänsä koulutusta hankkimalla tarvittavia koulutuksen osia sitä järjestävältä taholta (1215/2020, 7 §).

Opiskelijalla on oikeus saada opetusta ja ohjausta eri oppimisympäristöissä keskimäärin 22 tuntia viikkoa kohti (1215/2020, 19 §).

Koulutus tulee järjestää siten, että opiskelija voi hakeutua tutkintotavoitteiseen koulutukseen kesken valmentavan koulutuksen, jos hän on saavuttanut riittävät valmiudet tutkintotavoitteiseen koulutukseen siirtymiseksi (1215/2020, 13 §).

SavoGrown alueen tuva-koulutus järjestetään kuuden kunnan yhteistyönä Suonenjoen, Rautalammin, Vesannon, Tervon, Pielaveden ja Keiteleen kanssa. Opetus järjestetään Suonenjoelta käsin etäyhteydellä muihin kuntiin. Jokaisessa kunnassa on tuva-opiskelupaikka, jonne paikkakunnan opiskelijat kokoontuvat opiskelemaan. Paikallisessa opiskelupaikassa on tarjolla etäopiskeluun tarvittava tietotekniikka, nettiyhteys sekä ohjausta. Ohjausta antaa paikkakunnan nimeänä ohjaushenkilö, joka on koulun tai nuorisotoimen henkilökuntaa. Ohjaushenkilön työnkuvasta on kerrottu kohdassa Opiskelijan ohjaaminen.

Jokaisessa SavoGrown alueen kunnassa yhteistyötä paikallisen nuoriso- ja koulutoimen kanssa tehdään opiskelijoiden kurssivalintojen ja muiden yksilöllisten tarpeiden mukaisesti. Paikallista yhteistyötä tehdään myös työ- ja elinkeinoelämän kanssa vierailujen ja opiskelijoiden työelämässä tapahtuvan opiskelun kautta. Arkielämän taitojen ja valinnaisten kohdalla yhteistyötä voidaan tehdä myös paikallisten kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

Ammatillisen koulutuksen osalta tärkeimmät SavoGrown alueen tuva-koulutuksen yhteistyökumppanit ovat Savon ammatti- ja aikuisopisto Sakky sekä Ylä-Savon ammattiopisto Ysao. Yhteistyötä on sovittu tehtävän myös Etelä-Savon ammattiopiston Esedun kanssa. Yhteistyön yksityiskohdista on kerrottu koulutusosioiden kohdalla.

SavoGrown alueen tuva-koulutuksen päivittäinen opiskelu ajoittuu ensisijaisesti klo 8.00 - 15.00 välille. Opiskelupäivän aloitus- ja päättymisaika riippuu opiskeluympäristöstä ja sisällöstä. Suonenjoelta käsin järjestettävä etäopetuspäivä on klo 9.00 - 13.00/14.00 noin 4,5 opetustuntia päivässä.

SavoGrown alueen opiskelijalla on mahdollisuus hakeutua tutkintotavoitteiseen koulutukseen kesken tuva-opintojen, jos hänellä on siihen riittävät valmiudet ja sopiva opiskelupaikka löytyy. Sakkyn ja Ysao:n kanssa on keskusteltu tällaisen siirtymän käytännöistä. Kyse on kuitenkin aina yksilöllisistä tilanteista, jotka selvitetään opiskelijakohtaisesti.

2.1. Opiskelijan ohjaaminen

Opiskelijalla on oikeus saada henkilökohtaista ja muuta tarpeellista koulutuksen suorittamiseen ja jatko-opintoihin hakeutumiseen liittyvää opinto-ohjausta (1215/2020, 19 §). Koulutuksen järjestäjä kuvaa suunnitelmassaan tarkemmin ohjauksen toteuttamisen. Yksilö- ja ryhmäkohtainen ohjaus ovat keskeinen osa valmentavaa koulutusta. Opinto-ohjauksen toteutumisesta vastaa se koulutuksen järjestäjä, jonka kirjoilla opiskelija on.

Opinto-ohjauksen lisäksi opiskelijalla on oikeus saada ohjausta kaikilta opetus- ja ohjaushenkilöstöön kuuluvilta. Kun opiskelija opiskelee toisen koulutuksen järjestäjän järjestämässä koulutuksessa, hän saa opintoihinsa liittyvää ohjausta tältä koulutuksen järjestäjältä.

Ohjaus tukee opiskelijaa

- kartoittamaan kiinnostuksen kohteitaan ja tunnistamaan vahvuuksiaan
- arvioimaan aiemmin hankittua osaamista
- suunnittelemaan opintojensa sisältöä
- seuraamaan opinnoissa etenemistään
- arvioimaan omaa oppimistaan
- tekemään tarkoituksenmukaisia valintoja tulevaisuuden suhteen
- etsimään tietoa toisen asteen koulutuksesta sekä erilaisista uravalinnoista sekä
- hakeutumaan jatko-opintoihin.

Ohjauksella tuetaan opiskelijaa opintojen kaikissa vaiheissa. Ohjaus tukee opiskelijan oppimista ja hyvinvointia, tarjoaa aineksia itsetuntemuksen ja itseohjautuvuuden lisääntymiseen sekä kannustaa aktiiviseen kansalaisuuteen. Ohjausta tulee eriyttää ottamalla huomioon jokaisen opiskelijan yksilölliset lähtökohdat, tarpeet, tavoitteet, harrastukset, kiinnostusten kohteet, osaamisalueet sekä elämäntilanteeseen vaikuttavat tekijät.

Opiskelijoiden yhteisöllisyyttä, osallisuutta, toimijuutta sekä luottamusta omaan osaamiseen kehitetään ja pidetään yllä koko tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen ajan. Ohjauksen avulla edistetään koulutuksen yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoa sekä tuetaan osallisuutta.

Ohjausta voidaan järjestää opintojaksomuotoisena opetuksena, henkilökohtaisena ja pienryhmäohjauksena sekä näiden yhdistelmänä. Ohjausta toteutetaan moniammatillisesti, sillä sitä antavat opinto-ohjaaja ja oppilaitoksen muu henkilökunta. Mahdollisen työelämässä tai muussa oppimisympäristössä tapahtuvan oppimisen aikana ohjaukseen osallistuvat myös työyhteisön jäsenet. Opiskelijan tulee saada tietoa siitä, mitkä ovat eri toimijoiden tehtävät ohjauksen kokonaisuudessa sekä missä asioissa ja miten opiskelija voi saada heiltä tukea.

Ohjauksen yhteydessä tehdyt suunnitelmat dokumentoidaan opiskelijan henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa.

Oppivelvollisten osalta koulutuksen järjestäjällä on ohjaus- ja valvontavastuu valmentavan koulutuksen päättävästä opiskelijasta. Koulutuksen järjestäjän tulee huolehtia, että oppivelvollinen opiskelija hakeutuu ennen valmentavan koulutuksen päättymistä tutkintotavoitteiseen koulutukseen. Koulutuksen järjestäjän tulee seurata, että oppivelvollinen hakeutuu oppivelvollisuuslain edellyttämään koulutukseen, saa opiskelupaikan ja aloittaa opinnot. (1214/2020, 10 §.)

Ohjaus- ja valvontavastuu koskee myös niitä tilanteita, joissa oppivelvollinen aikoo keskeyttää valmentavan koulutuksen. Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on varmistaa, että oppivelvollinen saa riittävästi opinto-ohjausta hakeutumiselvoitteensa täyttämiseksi siten, että oppivelvollisuuden suorittaminen voi jatkua keskeytyksettä. Tarvittaessa oppivelvollinen ohjataan muiden palvelujen piiriin. Koulutuksen järjestäjä on velvollinen ilmoittamaan oppivelvollisen asuinkunnalle, jos oppivelvollisuuden suorittaminen keskeytyy. (1214/2020, 13 §.)

Yhteistä SavoGrown alueen kunnilla päivittäisestä ohjaamisesta

SavoGrown alueen tuva-koulutuksen järjestäjäkuntana Suonenjoki vastaa suurelta osin opiskelijan päivittäisestä ohjaamisesta. Kuitenkin yhteisesti kaikkien kuuden kunnan kesken on sovittu päivittäisen opiskelijan ohjaamisen osalta seuraavaa: jokaisessa kunnassa on nimetty/nimetyt ohjaaja(t), joka huolehtii tuon kunnan tuva-opiskelijoiden päivittäisen opiskelun sujumisesta. Ohjaaja ottaa opiskelijat aamuisin vastaan paikkakunnan opiskelupaikkaan ja/ tai sovittu ohjaa muuhun opiskelu ympäristöön, toimii sovittulla tavalla poissaolojen suhteen, huolehtii opiskelun teknisen puolen sujumisesta ja muutenkin siitä, että opiskelupuitteet ovat moitteettomat.

SavoGrown alueen tuva-opiskelija saa opintojensa aikana ohjausta kaikissa opiskeluympäristöissään. Ohjausta antaa kunkin opiskeluympäristön henkilöstö.

SavoGrown alueen tuva-koulutukseen kuuluvasta oppilaan ohjaamisesta (opo) kerrotaan myöhemmin tässä osuudessa.

Päivittäinen ohjaus Suonenjoella

Tuva-opettaja ja tuva-ohjaaja toimivat työparina Suonenjoella. Tuva-ohjaaja työskentelee tuva-koulutuksessa 50 - 60 % viikottaisesta työajastaan (noin 19 - 23 h). Työajanvaihtelu riippuu siitä, kuinka paljon muuta opetustoimintaa hänellä kulloinkin on. Tuva-ohjaajan työ koostuu seuraavista tehtävistä: oppilaiden läsnä-/poissaolojen seuraaminen ja mahdollisiin poissaoloihin reagoiminen, opetustilanteissa yksilöohjaajana toimiminen tilanteen ja tarpeen mukaan, työpaikkajaksolla ja koulutuskokeiluissa sekä eri vierailuilla saattajana ja tukena toimiminen, opiskelujen etenemisessä auttaminen ja tukeminen erilaisissa tilanteissa ja tuen tarpeissa.

2.1.1. Opinto-ohjauksen järjestäminen

Savogrown tuva-koulutuksen opiskelijat saavat yksilö- ja ryhmämuotoista opinto-ohjausta. Ohjaus liittyy sekä tuva-koulutuksen suorittamiseen että jatko-opintoihin hakeutumiseen. Yksilöllistä opinto-ohjausta on etenkin henkilökohtaisen oppimissuunnitelman laatimisen ja tarkistamisen sekä yhteishaun yhteydessä. Ryhmämuotoista opinto-ohjausta on erityisesti kaikille opiskelijoille pakollinen opiskelu- ja urasuunnittelukurssi sekä osioita muissa kursseissa. Näillä kursseilla aiheita ovat muun muassa omat kiinnostuksen kohteet ja vahvuudet, aiemmin hankittu osaaminen, omien tuva-opintojen sisällöt ja eteneminen, oman oppimisen arviointi, tulevaisuuden valinnat/jatkokoulutusmahdollisuudet, toisen asteen koulutukset ja jatko-opinnot. Opinto-ohjausta antaa ensisijaisesti tuva-opettaja (hops ja tuva-opinnot) sekä paikallinen oppilaan ohjaaja (hops ja yhteishaku).

TUVA-koulutuksen järjestäjäkunta eli Suonenjoki huolehtii, että oppivelvollinen opiskelija hakeutuu ennen TUVA-koulutuksen päättymistä tutkintotavoitteiseen koulutukseen. Käytännössä tästä vastaa tuva-opettaja yhteistyössä tuva-opiskelijan kotikunnan perusopetuksen oppilaan ohjaajien kanssa. Myös seurantavastuu siitä, että oppivelvollinen tuva-opiskelija hakeutuu oppivelvollisuuslain edellyttämään koulutukseen, on järjestäjäkunnan eli Suonenjoen vastuulla. Tätäkin seurantatyötä tehdään yhteistyössä kuntien oppilaan ohjaajien ja tuva-opettajan välillä. Vastuu oppivelvollisuusikäisestä tuva-opiskelijasta siirtyy kokonaan kotikunnalle, kun oppilas on ottanut opiskelupaikan vastaan.

Yleisesti voi todeta, että TUVA-opiskelijan jatko-opintoihin ohjautuminen ja seuranta sekä tukeminen on verkostotyötä, jossa vastuu on tuva-koulutuksen järjestäjäkunnalla jatko-opiskelupaikan vastaanottamiseen saakka. Koulutuksen järjestäjän tulee seurata, että oppivelvollinen hakeutuu oppivelvollisuuslain edellyttämään koulutukseen, saa opiskelupaikan ja aloittaa opinnot. (1214/2020, 10 §.) Työtä tehdään kuitenkin yhteistyössä kotipaikkakunnan oppilaan ja/tai opinto-ohjaajan kanssa tilanteen ja tarpeen mukaan. Lisäksi mukana voi olla opiskelijan omaa verkostoa.

Ohjaus- ja valvontavastuu koskee myös niitä tilanteita, joissa oppivelvollinen aikoo keskeyttää valmentavan koulutuksen. Koulutuksen järjestäjän tehtävänä on varmistaa, että oppivelvollinen saa riittävästi opinto-ohjausta hakeutumisvelvoitteensa täyttämiseksi siten, että oppivelvollisuuden suorittaminen voi jatkua keskeytyksettä. Tarvittaessa oppivelvollinen ohjataan muiden palvelujen piiriin. Koulutuksen järjestäjä on velvollinen ilmoittamaan oppivelvollisen asuinkunnalle, jos oppivelvollisuuden suorittaminen keskeytyy.

Tuva-opiskelijoiden opinto-ohjaus SavoGrown alueen kunnissa

Yhdessä on sovittu, että jokaisessa SavoGrown alueen kunnassa perusopetuksen oppilaan ohjaaja on mukana tuon kunnan tuva-opiskelijoiden henkilökohtaisen oppimissuunnitelman laatimisessa opintojen aloitusvaiheessa sekä toimii linkkinä tuva-opiskelijan ja aineenopettajan välillä arvosanojen korottamistilanteessa. Lisäksi on sovittu, että oppilaan ohjaaja tarjoaa yhteishakuvaiheessa tuva-opiskelijalle ohjausta sekä huolehtii, että tuva-opiskelija saa tehtyä yhteishaun. Opintojen päättymisen jälkeen oppilaan ohjaaja seuraa yhdessä tuva-opettajan kanssa, että opiskelija ottaa jatko-opiskelupaikan vastaan.

Tuva-koulutuksen aikana opintojen etenemisen ja valvomisen vastuu on tuva-koulutuksen järjestäjäkunnalla eli Suonenjoella. Työtä tehdään kuitenkin yhteistyössä kotipaikkakunnan

oppilaan ja/tai opinto-ohjaajan kanssa tilanteen ja tarpeen mukaan. Lisäksi mukana voi olla opiskelijan omaa verkostoa.

Suonenjoen perusopetuksen oppilaan ohjaajalla on vielä yksi tuva-koulutukseen liittyvä työ: Hän opettaa tuva-koulutuksen opinto- ja urasuunnittelun kurssissa 1-2 oppituntia toisen asteen koulutuksista.

Järjestämisen rakenteet, toimijat ja toimintatavat

SavoGrown alueen kunnat järjestävät tuva-opiskelijoiden päivittäisen ohjauksen kukin omalla tavallaan. Kuitenkin yhteisesti kaikkien kuuden kunnan kesken on sovittu päivittäisen opiskelijan ohjaamisen osalta seuraavaa: jokaisessa kunnassa on nimetty/nimetyt ohjaaja(t), joka huolehtii tuon kunnan tuva-opiskelijoiden päivittäisen opiskelun sujumisesta. Ohjaaja ottaa opiskelijat aamuisin vastaan paikkakunnan opiskelupaikkaan ja/tai sovitusti ohjaa muuhun opiskeluympäristöön, toimii sovitulla tavalla poissaolojen suhteen, huolehtii opiskelun teknisen puolen sujumisesta ja muutenkin siitä, että opiskelupuitteet ovat moitteettomat.

Lisäksi yhteisesti on sovittu, että jokaisessa kunnassa perusopetuksen oppilaan ohjaaja on mukana tuon kunnan tuva-opiskelijoiden henkilökohtaisen oppimissuunnitelman laatimisessa opintojen aloitusvaiheessa sekä toimii linkkinä tuva-opiskelijan ja aineenopettajan välillä arvosanojen korottamistilanteessa. Lisäksi on sovittu, että oppilaan ohjaaja tarjoaa yhteishakuvaiheessa tuva-opiskelijalle ohjausta sekä huolehtii, että tuva-opiskelija saa tehtyä yhteishaun. Opintojen päättymisen jälkeen oppilaan ohjaaja seuraa yhdessä tuva-opettajan kanssa, että opiskelija ottaa jatko-opiskelupaikan vastaan.

Tuva-koulutuksen aikana opintojen etenemisen ja valvomisen vastuu on tuva-koulutuksen järjestäjäkunnalla eli Suonenjoella. Työtä tehdään kuitenkin yhteistyössä kotipaikkakunnan oppilaan ja/tai opinto-ohjaajan kanssa tilanteen ja tarpeen mukaan. Lisäksi mukana voi olla opiskelijan omaa verkostoa.

Yhteistyö, vastuut ja työnjako

Kts kaksi edellistä kohtaa

Toimintatavat ja vastuut jatko-opintoihin ohjauksessa

TUVA-koulutuksen järjestäjäkunta eli Suonenjoki huolehtii, että oppivelvollinen opiskelija hakeutuu ennen TUVA-koulutuksen päättymistä tutkintotavoitteiseen koulutukseen. Käytännössä tästä vastaa tuva-opettaja yhteistyössä perusopetuksen oppilaan ohjaajien kanssa. Myös seurantavastuu siitä, että oppivelvollinen tuva-opiskelija hakeutuu oppivelvollisuuslain edellyttämään koulutukseen, on järjestäjäkunnan vastuulla. Tätäkin seurantatyötä tehdään yhteistyössä kuntien oppilaan ohjaajien ja tuva-opettajan välillä. Vastuu oppivelvollisuusikäisestä tuva-opiskelijasta siirtyy kokonaan kotikunnalle, kun oppilas on ottanut opiskelupaikan vastaan.

Yleisesti voi todeta, että TUVA-opiskelijan jatko-opintoihin ohjautuminen ja seuranta sekä tukeminen on verkostotyötä, jossa vastuu on tuva-koulutuksen järjestäjäkunnalla jatko-opiskelupaikan vastaanottamiseen saakka. Työtä tehdään kuitenkin yhteistyössä kotipaikkakunnan oppilaan ja/tai opinto-ohjaajan kanssa tilanteen ja tarpeen mukaan. Lisäksi mukana voi olla opiskelijan omaa verkostoa.

2.2. Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma

Koulutuksen järjestäjän nimeämä opettaja tai opinto-ohjaaja laatii henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman yhdessä opiskelijan kanssa. Suunnitelmaa päivitetään opintojen aikana.

Alaikäisen opiskelijan huoltajalla tai muulla laillisella edustajalla tulee olla mahdollisuus osallistua suunnitelman laadintaan ja päivittämiseen.(1215/2020,14§) Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman tekemisessä tehdään tarvittaessa moniammatillista yhteistyötä opiskeluhuollon ja opiskelijan muun verkoston kanssa.

Kun koulutuksen järjestäjänä on ammatillisen koulutuksen järjestäjä, tehdään henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ammatillisen koulutuksen henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) mukaisesti (1215/2020, 14 §).

Kun koulutusta järjestää ja perusopetuksen tai lukiokoulutuksen järjestäjä, tehdään henkilökohtainen opiskelusuunnitelma tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain 14 §:n mukaisesti.

Henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjataan opiskelijan

- tavoitteet valmentavalle koulutukselle
- opiskelijan aikaisempi koulutus ja muu osaaminen
- opiskelukielen taito ja muu kielitaito sekä opiskeluvälmiudet
- suoritettavat koulutuksen osat ja niiden laajuus ja tavoitteet
- tarvitsema ohjaus ja tuki ja niiden toteuttaminen (1215/2020, 22 §)
- jatko-opinto- ja urasuunnitelma.

Opiskelija voi painottaa opiskelusuunnitelmassaan joko lukiokoulutuksen tai ammatillisen koulutuksen suuntaan valitsemalla opintoja kyseisestä koulutusmuodosta. Koulutuksen aikana opiskelijan on mahdollista myös vahvistaa perusopetuksessa hankittuja taitoja. Keskeisenä periaatteena on kuitenkin opiskelijan suuntautuminen toiselle asteelle ja toisen asteen opintojen suorittaminen ohjattuna ja tuettuna opiskelijan valmiuksien mukaan.

Henkilökohtainen opiskelusuunnitelma ohjaa opiskelijan opintojen rakentumista ja etenemistä sekä vahvistaa opiskelun suunnitelmallisuutta. Opiskelusuunnitelman laatimisen lähtökohtina ovat opiskelijan vahvuudet, tarpeet ja tavoitteet sekä hänen osaamisensa tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen alussa. Opiskelijan elämäntilanne sekä aiemmat oppimiskokemukset tulee ottaa huomioon suunnitelmaa laadittaessa. Lähtötilanteen selvittämiseen kiinnitetään erityistä huomiota, ja opiskelijan aiemmin hankittu osaaminen, opiskelukielen taito, opiskeluvälmiudet sekä mahdolliset tuen tarpeet kartoitetaan mahdollisimman tarkasti ja huomioidaan opintojen suunnittelussa.

Valmentavan koulutuksen lainsäädäntöön ei sisälly aiemmin hankitun osaamisen tunnistamista tai hyväksilukua koskevaa sääntelyä. Opiskelijan opiskelusuunnitelma rakennetaan opiskelijan aiemman osaamisen ja tavoitteiden perusteella ja opiskelija suorittaa vain ne koulutuksen osat, jotka ovat tarpeen hänen henkilökohtaisten tavoitteidensa saavuttamiseksi.

Suonenjoen TUVA-opettaja laatii yhdessä opiskelijan ja tämän verkoston kanssa opiskelijalle henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa (HOPS) opintojen alkuvaiheessa. Suunnitelmaa tarkennetaan ja päivitetään opintojen aikana. HOPS-prosessi on läpi opintojen jatkuva ja opintojen selkärangana toimiva vuorovaikutteinen ohjausprosessi, jonka tarkoitus on varmistaa opiskelijan siirtyminen toiselle asteelle tai muun jatko-opinto- ja urasuunnitelman toteutuminen. HOPS:n laadinnassa verkostokuntien ohjaushenkilöstö on mukana, ja heidän asian- ja oppilastuntemuksensa ansiosta opiskelija ohjautuu nopeammin sellaisen urapolun alkuun, joka on häntä motivoiva ja toteuttamiskelpoinen, ja jossa hän saa riittävän tarvitsemansa tuen.

Henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman laatimisen lähtökohtana ovat opiskelijan vahvuudet, tarpeet ja tavoitteet TUVA-opintojen alkuvaiheessa. Henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa kartoitetaan ja kirjataan opiskelijan tavoitteet valmentavalle koulutukselle sekä ne TUVA-koulutuksen osat, laajuus ja tavoitteet, joita opiskelija TUVA:ssa opiskelee. Henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjataan myös opiskelijan aikaisempi koulutus ja muu osaaminen, suomen kielen taito, muu kielitaito ja opiskeluvälmiudet sekä opiskelijan tarvitsema ohjaus ja tuki käytännön toteutuksineen. TUVA-opettaja kartoittaa opiskelijan tarvitseman tuen tarpeen edellisestä oppilaitoksesta (tehostettu-/erityinen tuki ja erityisopetuksen tarve) ja huomioi

nämä asiat koulutuksen eri osissa ja opiskelupaikoissa kts. tarkemmin kohta erityinen tuen järjestäminen.

Suunnitelmaan kirjataan myös opiskelijan jatko-opinto- ja urasuunnitelma. Kaikkia osa-alueita päivitetään koulutuksen aikana. HOPS on Suonenjoen wilma-järjestelmässä.

2.3. Erityinen tuki

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opiskelijalla on oikeus erityiseen tukeen, jos hän oppimisvaikeuksien, vamman, sairauden tai muun syyn vuoksi tarvitsee pitkäaikaista tai säännöllistä erityistä oppimisen ja opiskelun tukea koulutuksen perusteiden mukaisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Erityisellä tuella tarkoitetaan opiskelijan tavoitteisiin ja valmiuksiin perustuvaa suunnitelmallista pedagogista tukea sekä erityisiä opetus- ja opiskelijajärjestelyitä. Erityisen tuen antamisen tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa koulutuksen perusteiden mukaisen osaamisen. (1215/2020, 21 §.)

Koulutuksen järjestäjän tulee arvioida opiskelijan erityisen tuen tarve opiskelijan aloittaessa opiskelun, ja opintojen aikana tuen tarpeen ilmetessä. Jos perusopetuksesta siirtyvällä opiskelijalla on ollut perusopetuksessa perusopetuslain 17 §:n mukainen erityisen tuen päätös, tulee valmentavan koulutuksen järjestäjän selvittää ja arvioida opiskelijan erityisen tuen tarve opiskelijalle perusopetuksessa tehdyn erityisen tuen päätöksen pohjalta (1215/2020, 22 §).

Oppivelvollisuuslain 23 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppivelvollisen koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle koulutuksen järjestäjälle. Muiden kuin oppivelvollisten osalta tiedot saadaan opiskelijalta.

Koulutuksen järjestäjä tekee päätöksen opiskelijalle annettavasta erityisestä tuesta. Opiskelijaa ja alaikäisen kohdalla huoltajaa tai muuta laillista edustajaa tulee kuulla ennen päätöksen tekemistä (1215/2020, 22 §).

Koulutuksen järjestäjä kirjaa opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan (ammattillisessa koulutuksessa henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan) opiskelijalle tarjottavan erityisen tuen sisällöt.

Tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa opiskelija voi suorittaa lukion tai ammatillisen koulutuksen opintoja. Kun opiskelija suorittaa lukion oppimäärään kuuluvia opintoja, hänellä on oikeus lukiolain 28 §:ssä säädettyyn oppimisen tukeen. Kun opiskelija suorittaa ammatillisen koulutuksen osia, hänellä on oikeus erityiseen tukeen ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 64 §:n perusteella. Opiskelijan oikeudesta vaativaan erityiseen tukeen sovelletaan ammatillisesta koulutuksesta annettua lakia. Vaativaan erityiseen tukeen oikeuttavaa koulutusta annetaan siihen järjestämisluvan saaneissa ammatillisissa oppilaitoksissa (1215/2020, 21 §).

Erityistä tai vaativaa erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden opiskeluun voi tarvittaessa kuulua moniammatillista yhteistyötä, joka edistää opiskelijan opiskelukykyä. Pääpaino on toimenpiteissä, jotka vahvistavat opiskelijoiden hyvinvointia, yksilöllisiä oppimisvalmiuksia ja osallistumismahdollisuuksia. Lähtökohtana ovat opiskelijan oppimisedellytykset, tarpeet ja odotukset, toimintakyky ja voimavarat.

2.3.1. Erityisen tuen järjestäminen

SavoGrown alueen tutkintoon valmentavan koulutuksen opiskelijan mahdollinen erityisen tuen tarve selvitetään opiskelun alkuvaiheessa. Oppivelvollisuusikäisen kohdalla tietoja saadaan opiskelijan aiemmasta oppilaitoksesta (oppivelvollisuuslaki 23 §) ja yli 18-vuotiaan opiskelijan kohdalla tiedot saadaan häneltä itseltään tai hänen luvallaan aiemmasta oppilaitoksesta. Opiskelijan tarvitsemat erityiset opetus- ja opiskelijajärjestelyt ja muut pedagogiset ratkaisut mietitään yhdessä opiskelijan verkoston kanssa ja kotipaikkakunnan TUVA-ohjaushenkilöstön kanssa. Erityiset järjestelyt ja ratkaisut kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan. Järjestelyjen tekemisestä, HOPS:iin kirjaamisesta ja toteuttamisesta

vastaa TUVA-opettaja. Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa omat tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen tavoitteensa järjestelyjen ansiosta.

Käytännön tukitoimet määräytyvät sen mukaan, missä opiskelija suorittaa opintojaan: TUVA-opintojen aikana lukio-opintoja suorittaessaan opiskelijalla on oikeus lukiolain 28 §:ssä säädettyyn oppimisen tukeen; ammatillisessa koulutuksessa tutkinnon osia suorittaessaan hänellä on oikeus vastaavaan tukeen ammatillisessa oppilaitoksessa (1215/2020, 21 §)

Erytysten järjestelyn toimivuutta ja riittävyyttä arvioidaan TUVA-koulutuksen aikana opiskelijan oppimissuunnitelman päivittämisen yhteydessä. Erytisiä järjestelyjä ja ratkaisua muutetaan tarpeen mukaan. Päivityksistä ja järjestelyjen muuttamisesta vastaa TUVA-opettaja.

Järjestämisen rakenteet, toimijat ja toimintatavat

Yhteistyö, vastuut ja työnjako

2.4. Opiskeluhoolto

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opiskelijat ovat oikeutettuja opiskeluhooltoon. Opiskeluhoollon järjestämistä ja toteuttamista koskevat samat periaatteet kuin perusopetuksessa, lukiokoulutuksessa tai ammatillisessa koulutuksessa (1287/2013).

Koulutuksen järjestäjällä tulee olla oppilas- ja opiskelijahuoltolain edellyttämä oppilaitoskohtainen opiskeluhooltosuunnitelma. Tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa noudatetaan koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelmaa.

Opiskeluhoolto toteutetaan sekä yhteisöllisenä että yksilökohtaisena. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on osa oppilaitoksen toimintakulttuuria ja ensisijainen tapa toteuttaa opiskeluhoolto. Yhteisöllinen opiskeluhoolto on ennaltaehkäisevää ja sen tehtävänä on edistää opiskelijoiden oppimista ja hyvinvointia sekä vahvistaa vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä.

Yksilökohtaiseen opiskeluhooltoon kuuluvat opiskeluhoollon palvelut, joita ovat psykologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut sekä monialaisen asiantuntijaryhmän tarjoama tuki. Yksilökohtaista opiskeluhooltoa toteutetaan voimassa olevan oppilas- ja opiskeluhooltolainsäädännön sekä koulutuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman mukaisesti.

Tuva-opiskelijan kotikunta tarjoaa ja vastaa opiskelijan opiskeluhoollosta.

2.5. Yhteistyö

SavoGrown alueen tutkintokoulutukseen valmentavan koulutus on kuuden osallistujakunnan välisenä yhteistyötä toteutettava koulutus. Suonenjoki on järjestäjä kunta. Suonenjoen palkkaama TUVA-opettaja opettaa, koordinoi ja vastaa opiskelijoiden opintojen toteutumisen seuraamisesta. Jokainen osallistujakunta turvaa oman kuntansa opiskelijoille päivittäisen opiskelupaikan, opiskeluvälineet internet-yhteyksineen, ohjauksen ja tuen sekä opiskeluhoollon, kouluruuan ja kuljetuksen.

Tiedonsiirto SavoGrown TUVA-osallistujakuntien välillä hoidetaan opiskelijalähtöisesti ja tiedonsiirtolupa pyytämällä. Opiskelijan henkilökohtaisen oppimissuunnitelman laatimisen yhteydessä opiskelija antaa TUVA-opettajalla kirjallisen luvan olla yhteydessä tarvittaviin tahoihin. Oppivelvollisen kohdalla luvan vahvistaa huoltaja. Tiedonsiirto ja yhteydenpito hoidetaan opiskelijan itsemääräämisoikeutta ja tahtoa kunnioittaen, ja kaiken yhteydenpidon tarkoitus on tukea opiskelijaa kohti hänen tavoitteitaan. Kuitenkin poikkeuksena erityisen tuen selvittäminen, jolloin koulutuksen järjestäjillä on velvollisuus salassapitosäännösten estämättä siirtää tietoa

myös ilman opiskelijan ja huoltajan erillistä lupaa. Muutoin sovelletaan perusopetusta, lukio-opetusta ja ammatillista koulutusta säätelevää lainsäädäntöä salassapitosäännösten osalta sekä opetussuunnitelmien perusteita koulutuksen arvoperustan osalta.

2.5.1. Koulutuksen järjestäjien välinen yhteistyö sekä tiedonsiirto opiskelijoiden sujuvien siirtymien mahdollistamiseksi valmentavan koulutuksen ja tutkintotavoitteisen koulutuksen välillä

kts. edellinen kohta.

2.5.2. Kodin ja oppilaitoksen välinen yhteistyö oppivelvollisten kohdalla

Oppivelvollisuusikäisen opiskelijan kohdalla huomioidaan kodin ja oppilaitoksen välinen yhteistyö. Sovelletaan perusopetuslakia sekä perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen ja lukion käytänteitä.

2.5.3. Työelämäyhteistyö, kansainvälisen yhteistyö ja yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Opiskelijalla on mahdollisuus osallistua työelämä- sekä kansainväliseen yhteistyöhön oppilaitoksen verkostojen mukaisesti.

2.6. Koulutuksen järjestäjän suunnitelma koulutuksen toteuttamisesta

Koulutuksen järjestäjä suunnittelee koulutuksen toteutuksen ottaen huomioon opiskelijoiden tavoitteet ja edellytykset sekä eri koulutuksen järjestäjien yhteistyön. Koulutuksen järjestäjän on tärkeä huomioida sekä opiskelijoiden erityistarpeet että heidän tosiasialliset mahdollisuutensa korottaa perusopetuksen arvosanoja, suorittaa lukio-opintoja sekä ammatillisen perustutkinnon osia tai niitä pienempiä kokonaisuuksia.

Tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetun lain 12 §:n mukaan koulutuksen järjestäjä laatii koulutuksen toteuttamisesta suunnitelman. Suunnitelmassa kuvataan

1. koulutuksen järjestäjän tarjoamat koulutuksen osat, niiden tavoitteet, keskeiset sisällöt ja arviointi sekä laaja-alaisen osaamisen tavoitteiden toteutuminen koulutuksen osittain
2. muilta koulutuksen järjestäjiltä hankittavat koulutuksen osat
3. perusopetuksen arvosanojen korottaminen erityisessä tutkinnossa
4. lukio-opintojen ja ammatillisten perustutkinnon osien ja osien osa-alueiden suorittaminen
5. opinto-ohjauksen järjestäminen
  - 5.1 järjestämisen rakenteet, toimijat ja toimintatavat
  - 5.2 yhteistyö, vastuut ja työnjako
  - 5.3 toimintatavat ja vastuut jatko-opintoihin ohjauksessa
6. erityisen tuen järjestäminen
  - 6.1 järjestämisen rakenteet, toimijat ja toimintatavat
  - 6.2 yhteistyö, vastuut ja työnjako

7. yhteistyö

7.1 koulutuksen järjestäjien välinen yhteistyö sekä tiedonsiirto opiskelijoiden sujuvien siirtymien mahdollistamiseksi valmentavan koulutuksen ja tutkintotavoitteisen koulutuksen välillä

7.2 kodin ja oppilaitoksen välinen yhteistyö oppivelvollisten kohdalla

7.3 työelämäyhteistyö, kansainvälisen yhteistyö ja yhteistyö muiden toimijoiden kanssa

Lisäksi tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa noudatetaan seuraavia koulutuksen järjestäjän lakisäätteisiä suunnitelmia (1215/2020, 26 §)

- opiskeluhoitosuunnitelma sisältäen suunnitelman opiskelijoiden suojaamisesta väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä
- suunnitelma kurinpitokeinojen käyttämisestä,
- tasa-arvosuunnitelma
- yhdenvertaisuussuunnitelma

SavoGrown alueen tuva-koulutuksella on oma toteutussuunnitelma, jota noudatetaan koulutuksen järjestämisessä.

3. Palaute osaamisen kehittymisestä ja osaamisen arviointi

3.1. Palaute osaamisen kehittymisestä

Opiskelijalla on oikeus saada palautetta osaamisensa kehittymisestä koulutuksen aikana.

Palautteella ohjataan ja kannustetaan opiskelijaa henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä kehitetään edellytyksiä itsearviointiin (1215/2020, 15 §).

Opiskelijaa ohjataan arvioimaan itseään realistisesti ja kehittämään omaa toimintaansa opiskelijana. Opettajan sekä muun ohjaus- ja opiskeluhenkilöstön antama palaute on kannustavaa ja realistista, opiskelijan vahvuuksia ja kehittymistä tukevaa.

Palautetta antavat opetuksesta vastaavat opettajat ja muut opiskelijan opetukseen, ohjaukseen ja tukeen osallistuvat koulutuksen järjestäjän edustajat.

Palautetta ja itsearviointia oman osaamisen kehittymisestä tuva-opintojen aikana kirjataan säännöllisesti opiskelijan HOPS-dokumenttiin.

3.2. Opiskelijan osaamisen arviointi

Koulutuksen osien arviointi antaa tietoa opiskelijan osaamisesta ja tukee koulutuksen perusteiden mukaisten tavoitteiden saavuttamista. Osaamisen arvioinnilla tarkoitetaan sen arviointia, onko opiskelija saavuttanut koulutuksen perusteiden mukaiset koulutuksen osan tavoitteet. Arvioinnin toteuttaa ja arvioinnista päättää kunkin koulutuksen osan opetuksesta vastaava opettaja. (1215/2020, 15 §.)

Koulutuksen osat arvioidaan hyväksyty / hylätty. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytyksi, kun opiskelija on saavuttanut koulutuksen osalle asetetut ja henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Koulutuksen järjestäjä voi omassa suunnitelmassaan määrittellä koulutuksen perusteiden yleisiä tavoitteita tarkempia tavoitteita. (1215/2020, 15 §.)

Koulutuksen osien arviointi perustuu monipuolisiin arviointimenetelmiin. Opiskelijat voivat osoittaa osaamistaan monipuolisesti heille soveltuvien tavoin. Opiskelijan mahdolliset oppimisen vaikeudet ja opetuskielen osaaminen tulee ottaa huomioon suunniteltaessa osaamisen osoittamisen tapoja. Esimerkiksi tilanteissa, joissa kirjallinen tuottaminen on haastavaa, opiskelijalle annetaan mahdollisuus osoittaa osaamistaan muilla tavoin. Arvioinnissa voidaan käyttää myös muita tarkoituksenmukaisia erityisjärjestelyjä.

Tutkintokoulutuksen aikana korotettavat perusopetuksen päättöarvioinnin arvosanat sekä lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opinnot arvioidaan kunkin koulutusmuodon lainsäädännön ja opetussuunnitelman tai tutkinnon perusteiden mukaisesti. Todistuksen suorituksesta antaa se koulutuksen järjestäjä, jolla on tämän koulutuksen järjestämislupa.

3.3. Todistukset

Koulutuksen järjestäjä antaa opiskelijalle todistuksen suoritetuista koulutuksen osista, kun opiskelija päättää tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen suorittamisen. Koulutuksen järjestäjän tulee antaa todistus suoritetuista koulutuksen osista myös opiskelijan pyynnöstä. (1215/2020, 16 §.)

Koulutuksen päättämisellä tarkoitetaan tilannetta, jolloin opiskelija on suorittanut hyväksytysti koko valmentavan koulutuksen (38 viikkoa) tai henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassaan tavoitteeksi asetetut koulutuksen osat.

Todistukseen suoritetuista koulutuksen osista merkitään seuraavat tiedot:

- opiskelijan nimi, oppijanumero ja henkilötunnus
- koulutuksen nimi
- opiskelijan suorittaman koulutuksen laajuus viikkoina
- opiskelijan suorittamat koulutuksen osat ryhmiteltyinä koulutuksen perusteiden mukaisesti, laajuudet viikkoina ja arvosana (hyväksyty/hylätty)
- päiväys ja allekirjoitus

Todistuksessa suoritetuista koulutuksen osista tulee lisäksi ilmetä

- todistuksen antavan koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen yhteystiedot
- opetus# ja kulttuuriministeriön myöntämä tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä ja diaarinumero
- lainsäädäntö, johon koulutus perustuu
- maininta, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen määäämien koulutuksen perusteiden mukaisesti (perustemääräyksen päätöspäivämäärä ja diaarinumero)
- maininta, että tutkintokoulutukseen valmentava koulutus sijoittuu tasolle 3 tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä annetun valtioneuvoston asetuksen (120/2017) liitteen mukaisesti
- arviointiasteikko
- muut tarpeelliset lisätiedot

Todistuksen liitteenä opiskelijalle voidaan antaa opintosuoritusote, jossa näkyy tarkemmin opiskelijan suorittaman koulutuksen sisältö.

Opiskelija saa lisäksi erillisen todistuksen tai opintosuoritusotteen koulutuksen aikana suoritetuista perusopetuksen, lukiokoulutuksen tai ammatillisen koulutuksen opinnoista. Tämän todistuksen tai opintosuoritusotteen antaa se koulutuksen järjestäjä, jolla on kyseisen koulutuksen järjestämislupa. Näissä todistuksissa tai opintosuoritusotteissa noudatetaan kyseessä olevan koulutusmuodon säädöksiä.

Jos opiskelija eroaa tai keskeyttää opintonsa suorittamatta yhtään koulutuksen osaa oman henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa mukaisesti, koulutuksen järjestäjä antaa todistuksen suoritetuista opinnoista.

Todistukseen suoritetuista opinnoista merkitään seuraavat tiedot:

- opiskelijan nimi, oppijanumero ja henkilötunnus
- koulutuksen nimi
- opiskelijan suorittama koulutuksen laajuus viikkoina
- päiväys ja allekirjoitus

Todistuksessa suoritetuista opinnoista tulee lisäksi ilmetä

- todistuksen antavan koulutuksen järjestäjän ja oppilaitoksen yhteystiedot
- opetus# ja kulttuuriministeriön myöntämä tutkintojen ja koulutuksen järjestämisluvan päivämäärä ja diaarinumero
- lainsäädäntö, johon koulutus perustuu
- maininta, että koulutus on toteutettu Opetushallituksen määäämien koulutuksen perusteiden mukaisesti (perustemääräyksen päätöspäivämäärä ja diaarinumero)
- maininta, että tutkintokoulutukseen valmentava koulutus sijoittuu tasolle 3 tutkintojen ja muiden osaamiskokonaisuuksien viitekehyksestä annetun valtioneuvoston asetuksen (120/2017) liitteen mukaisesti
- arviointiasteikko tai arviointiasteikot
- muut tarpeelliset lisätiedot.

Todistuksen liitteenä opiskelijalle voidaan antaa opintosuoritusote, jossa näkyy tarkemmin opiskelijan suorittaman koulutuksen sisältö.

4. Muut opiskelijoita ja koulutuksen järjestämistä koskevat säännökset

4.1. Opiskelijan velvollisuudet

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opiskelijalla on velvollisuus osallistua henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa mukaisesti opetukseen, jollei hänen poissaololleen ole perusteltua syytä. Koulutuksen järjestäjä päättää opiskelijan poissaoloa koskevista menettelyistä. Opiskelijan on suoritettava tehtävänsä tunnollisesti ja käyttäytyttävä asiallisesti. (1215/2020, 20 §.)

Opiskelijan velvollisuudesta korvata aiheuttamansa vahinko säädetään vahingonkorvauslaissa (412/1974). Vahingoista tulee ilmoittaa alaikäisen huoltajalle tai muulle lailliselle edustajalle.

Koulutuksen järjestäjä päättää esimerkiksi siitä, miten poissaoloista tulee ilmoittaa ja myös poissaolojen hyväksyttävyydestä. Valmentavassa koulutuksessa noudatetaan oppilaitoksen ohjeita poissaoloissa, niiden seuraamisessa ja puuttumisessa niihin. Kurinpitoasioissa noudatetaan oppilaitoksen kurinpitosuunnitelmaa.

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen opiskelija katsotaan eronneeksi, jos on ilmeistä, että hänen tarkoituksenaan ei ole osallistua henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaiseen opetukseen eikä hän ole esittänyt poissaololleen perusteltua syytä (1215/2020, 18 §). Oppivelvollinen katsotaan eronneeksi viimeistään kuukauden kuluessa siitä, kun hän on viimeisen kerran osallistunut opetukseen. Oppivelvollisen eronneeksi katsomisessa noudatettavista menettelyistä säädetään oppivelvollisuuslain 13 §:ssä.

4.2. Perusopetuslain, lukiolain ja ammatillisesta koulutuksesta annetun lain soveltaminen

Tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa sovelletaan, mitä asianomaisen järjestäjän osalta perusopetuslaissa, lukiolaissa tai ammatillisesta annetussa laissa säädetään (1215/2020, 26 §)

- opetuksen julkisuudesta,
- kokeilusta,
- erityisopetuksen tai erityisen tuen kehittämis-, ohjaus- ja tukitehtävistä,
- oppilas- ja opiskeluhuollosta,
- henkilöstöstä,
- yhteistyöstä opiskelijoiden huoltajien kanssa,
- oppilas- ja opiskelijakunnasta,
- koulutuksen arvioinnista sekä
- tietojensaannista ja henkilötietojen salassapidosta ja käsittelystä, jollei laissa toisin säädetä.

Lisäksi sovelletaan, mitä kurinpidosta ja siihen liittyvistä menettelyistä säädetään perusopetuslaissa, lukiolaissa sekä ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa. Tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa ei kuitenkaan sovelleta perusopetuslain 36 §:ään kirjattua jälki-istuntoa.

Jos opiskelija suorittaa ammatillisen koulutuksen tutkinnon osaa, sovelletaan ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 40 §:n säännöstä opiskelijaksi ottamisen esteistä sekä mainitun lain 9 luvun säännöksiä opiskeluoikeuden peruuttamisesta ja huumausainetestauksesta (ns. SORA-lainsäädäntö).

5. Koulutuksen osien tavoitteet ja keskeiset sisällöt

Koulutuksen osien tavoitteet on määritelty laajuudeltaan koulutuksen osan suurimman viikkomäärän mukaan. Koulutuksen järjestäjä voi laatia niistä pienempiä kokonaisuuksia opiskelijan valmiuksien ja tavoitteiden mukaisesti. Koulutuksen järjestäjä kuvaa mahdollisten pienempien kokonaisuuksien tavoitteet, keskeisen sisällön ja arvioinnin suunnitelmassaan koulutuksen toteuttamisesta.

Opiskelijan henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaan kirjataan ne koulutuksen osat, joihin hän osallistuu, sekä niiden laajuus ja tavoitteet. Opiskelijalle valitaan sopivat koulutuksen osat hänen valmiuksiensa ja tavoitteidensa mukaisesti. Suunnitelma päivitetään koulutuksen edetessä.

5.1. Laaja-alainen osaaminen

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus tukee kokonaisvaltaisesti opiskelijan valmiuksia ja osaamista. Laaja-alaisella osaamisella tarkoitetaan tietojen, taitojen, arvojen ja asenteiden sekä toimintakyvyn muodostamaa kokonaisuutta, joka kytketään koulutuksen osien sisältöihin. Laaja-alaisen osaamisen tavoitteet kulkevat läpi koko valmentavan koulutuksen riippumatta opiskelijan valitsemista koulutuksen osista. Laaja-alainen osaaminen arvioidaan osana valmentavan koulutuksen osien arviointia. Laaja-alainen osaaminen on osa jokaisen koulutuksen osan tavoitteita.

Valmentavan koulutuksen laaja-alaisen osaaminen keskittyy niihin valmiuksiin, joita opiskelija tarvitsee siirtyäkseen opiskelemaan toiselle asteelle. Opiskelijalla tulee olla tarvittavat perusvalmiudet, riittävä tutkintokielen osaaminen ja tietotekniset valmiudet sekä monipuoliset opiskelutaidot. Lisäksi hänellä tulee olla riittävä hyvinvointiosaaminen, jotta hän jaksaa opiskella ja oppia. Laaja-alaiseen osaamisen liittyvät lisäksi opiskelijan ymmärrys kulttuurisesta moninaisuudesta, yhdessä toimimisesta sekä kestävään kehitykseen liittyvä ymmärrys.

Koulutuksen järjestäjä kuvaa, miten laaja-alaisen osaamisen osa-alueita toteutetaan eri koulutuksen osissa suunnitelmassaan koulutuksen toteuttamiseksi. Kuvausten tulee perustua tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteiden laaja-alaisen osaamisen osa-alueiden kuvauksiin.

Tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen laaja-alainen osaaminen koostuu seuraavista osa-alueista:

Laaja-alainen osaaminen

5.1.1. Oppimaan oppiminen

Opiskelija osaa hankkia tietoa sekä jäsentää, arvioida ja soveltaa sitä. Hän osaa ottaa vastuuta opinnoistaan ja suunnitella niitä tavoitteellisesti. Hän tunnistaa ja osaa käyttää tarkoituksenmukaisia ja monipuolisia oppimistapoja ja -strategioita ja ymmärtää vertaisryhmän ja muun lähipiirin merkityksen oppimisen ja opiskelun tukena. Opiskelija kehittää opiskelukielen taitoaan tavoitteellisesti siten, että pystyy käyttämään puhuttua ja kirjoitettua kieltä erilaisissa oppimisympäristöissä.

5.1.2. Monilukutaito

Opiskelija kehittyä viestien tulkitsijana ja tuottajana sekä harjaantuu toimimaan erilaisten tekstien kanssa. Opiskelija osaa tarkastella ja tulkita kriittisesti erilaisia tekstejä. Tekstillä tarkoitetaan laajasti sekä puhuttuja että kirjoitettuja tekstejä, jotka sisältävät erilaisia kielimuotoja arkikielystä opiskelun kieleen ja eri tiedonalojen käsitteelliseen kieleen. Luku- ja kirjoitustaidon

ohella opiskelija kehittää kuvanlukutaitoaan, medialukutaitoaan ja numeerista lukutaitoaan opiskelusuunnitelmansa mukaisesti.

5.1.3. Digiosaaminen

Opiskelija osaa käyttää digitaalisia palveluita osana oppimista ja ongelmanratkaisua. Opiskelija osaa toimia vastuullisesti sosiaalisessa mediassa sekä käyttää digitaalisia palveluita asioidessaan viranomaisten ja muiden sähköisiä asiointia edellyttävien palveluntarjoajien kanssa.

5.1.4. Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija pyrkii toimimaan tilanteen vaatimalla tavalla erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä ilmaisee erilaisia näkökantoja rakentavasti. Hän oppii kuuntelemaan ja kunnioittamaan toisten näkemyksiä ja tuomaan omia näkökulmiaan esille yksilönä ja ryhmän jäsenenä sekä kehittää empatiakykyään. Opiskelija osaa käyttää viestinnässä eri kieliä asianmukaisesti ja toimivasti. Opiskelija osaa viestiä asianmukaisesti myös erilaisilla sosiaalisen median alustoilla.

5.1.5. Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen. Hän vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Hän osaa suunnitella omaa ajankäyttöään siten, että opiskelu ja vapaa-aika vuorottelevat tarkoituksenmukaisesti. Opiskelija osaa hakea tietoa, apua ja tukea oman hyvinvointinsa ylläpitämiseen sekä hakeutua tarvittaessa hyvinvoinnin ja terveydenhuollon palveluiden pariin.

5.1.6. Ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää kestäväen kehityksen merkityksen yhteiskunnalle ja maapallolle ja osaa toimia kestäväen kehityksen mukaisesti. Opiskelija tunnistaa ja ymmärtää keskeisiä ympäristön muutoksia ja ihmisen toiminnan merkityksen niihin. Hän tuntee kestäväen kehityksen tavoitteet ja ymmärtää ilmiöiden vaikutuksen toisiinsa, mukaan lukien kulttuurisen, sosiaalisen ja taloudellisen näkökulman. Opiskelijaa osaa toimia kestäväen elämäntapaa tukien ja ottaa vastuuta ympäristöstä yhteistyössä muiden kanssa.

5.1.7. Yhteiskuntaosaaminen

Opiskelija ymmärtää demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän osaa vaikuttaa oman ryhmänsä ja oppilaitoksensa asioihin sekä ymmärtää, miten yhteiskunnallisiin kysymyksiin voi ottaa kantaa.

Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Opiskelija ymmärtää työn merkityksen yksilön elämässä ja yhteiskunnassa.

5.1.8. Kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä opiskeluyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija saa kokemuksia kansainvälisyydestä omassa arjessaan ja opiskeluympäristössään sekä esimerkiksi vierailujen, kulttuuritapahtumien, verkostoyhteistyön tai muun yhteistyön kautta. Mahdollinen kieliprofiilin laatiminen tukee osaltaan opiskelijan ymmärrystä kielellisestä identiteetistään sekä hänen kasvuaan kielenoppijana ja -käyttäjänä.

6. Koulutuksen osat

6.1. Opiskelu- ja urasuunnittelutaidot, 2 - 10 vk

Tutkintokoulutukseen valmentavassa koulutuksessa kehitetään opiskelijan opiskelu- ja urasuunnittelutaitoja, kuten kykyä työskennellä ja opiskella itsenäisesti, suunnitella omia opintoja ja ajankäyttöä sekä tehdä opintoihin liittyviä valintoja. Opiskelijaa tuetaan tiedostamaan koulutuksen ja työnteon merkitys omassa elämässään. Opiskelu- ja urasuunnittelutaitojen kehittymiseen liittyvät kiinteästi opiskelu/tutkintokielen taidon ja erityisesti urasuunnitteluun liittyvien tekstitaitojen hallinta.

Tavoitteet

- asettaa ja arvioi oman elämänsä tavoitteita ja toiveita
- osaa kuvata itseänsä oppijana ja opiskelijana
- tutustuu erilaisiin tapoihin oppia ja hankkia osaamista
- käyttää soveltuvia opiskelutaitoja
- osaa suunnitella omia opintojaan tavoitteellisesti
- osaa etsiä tietoa itseään kiinnostavista jatko-opinnoista sekä työelämävaihtoehtoista
- tarkastelee vaihtoehtoisia uramahdollisuuksiaan myös tulevaisuuden näkökulmasta
- arvioi omaa soveltuvuuttaan eri aloille
- osaa tehdä realistisen jatko-opintosuunnitelman ja hakeutuu sen mukaisesti koulutukseen
- valmistautuu opiskelemaan lukiokoulutuksessa tai ammatillisessa koulutuksessa
- ymmärtää ja osaa käyttää opiskelu- ja urasuunnitteluun liittyvää kieltä.

Opiskelu- ja urasuunnittelutaidot on pakollinen kurssi kaikille TUVA-opiskelijoille, mutta sen laajuus määräytyy opiskelijakohtaisesti opiskelijan henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti. Kaikille opiskelijoille on yhteinen kahden viikon laajuinen (44 h) kurssikokonaisuus, joka sisältää toisen asteen koulutuksen koulutusaloihin tutustumista (lukio ja ammatillinen koulutus), opiskelijan jatko-opintosuunnitelman alkuun saattamista sekä opiskelutapojen opiskelua. Lisäksi kurssiin sisältyen jokaiselle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma HOPS yhdessä hänen verkostonsa kanssa. HOPS-työskentelyä on yhteensä noin 22 h vuoden aikana/opiskelija. Kaikille yhteisen osuuden jälkeen kurssilla jatketaan ja syvennytään edellä mainittuja aiheita sekä lisäksi keskitytään opiskelijan hyvinvointitekijöihin, tiedonhankinta- ja tekstintuottamistaitoihin. Opiskelu- ja urasuunnittelutaitojen kurssia on mahdollisuus jatkaa aina 10 viikkoon saakka keskeisiä sisältöjä syventämällä, jos opiskelijalla on tähän tarvetta. Opiskelija valitsee tästä kurssista henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaansa ne sisällöt, jotka ovat hänen tavoitteensa ja jatkosuunnitelmansa mukaisia. Kurssia voi opiskella 2–20 viikkoa.

Opiskelu- ja urasuunnittelutaidot -kurssin **päätavoite** SavoGrow-alueen TUVA-koulutuksessa on, että jokainen opiskelija saa taidot tehdä ja tekee realistisen jatko-opintosuunnitelman toisen asteen opintojen aloittamisesta ja/tai tuohon suuntaan pyrkimisestä. Suunnitelma tulee osaksi muuta henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaa. Päätavoitteen saavuttamiseksi kurssin sisällöt myötäilevät TUVA-koulutuksen perusteissa mainittuja tavoitteita, mutta niistä keskitytään erityisesti seuraaviin tavoitteisiin:

opiskelija

- tunnistaa omia kiinnostuksiaan, vahvuuksiaan ja soveltuvuuttaan, ja osaa käyttää tätä tietoa jatko-opintosuunnitelmansa laatimisessa ja arvioinnissa, muussa tavoitteen asettelussa sekä TUVA-koulutuksen opinnoissa.

- tuntee erilaisia opiskelutapoja, osaa valita niistä sopivia tapoja TUVA-koulutuksessa opiskelemissa sisältöjen opiskelemiseen, tunnistaa omia opiskelurajoitteitaan ja löytää niihin kompensointikeinoja
- tietää, tunnistaa ja soveltaa omaan elämään hyvinvointitekijöitä, jotka edesauttavat opintojen onnistumisen päivärytmin, jaksamisen, ajankäytön ja tuen vastaanottamisen osalta.
- tuntee toisen asteen ammatillisen koulutuksen muodot, koulutusalat ja tutkinnot, suorittamistavat, pääsyvaatimukset, valintakriteerit ja hakumenettelyn sekä perusteita ammatillisten tutkintojen sisällöistä ja opiskelutavoista. Osaa hyödyntää tätä tietoa TUVA-koulutuksen koulutusosien valinnassaan sekä jatko-opintosuunnitelmassaan.
- tuntee lukiokoulutuksen rakenteen ja toteutuksen sekä perusteita opiskelutavoista. Osaa hyödyntää tätä tietoa jatko-opintosuunnitelmassaan.
- etsii, käyttää ja tarkastelee monipuolisesti tietoa jatko-opinto ja työelämävaihtoehtoista ja on selvillä eri ammattien ja työympäristöjen perusedellytyksistä, vaatimuksista sekä rajoitteista ja hyödyntää tätä tietoa urasuunnittelussaan

Laaja-alainen osaaminen

Koulutuksen järjestäjä kuvaa laaja-alaisen osaamisen osa-alueet suunnitelmassaan koulutuksen toteuttamiseksi. Niiden tulee perustua tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteiden laaja-alaiseen osaamisen osa-alueiden kuvauksiin.

Digiosaaminen

Opiskelija osaa käyttää digitaalisia palveluita osana oppimista ja ongelmanratkaisua. Opiskelija osaa toimia vastuullisesti sosiaalisessa mediassa sekä käyttää digitaalisia palveluita asioidessaan viranomaisten ja muiden sähköisiä asiointia edellyttävien palveluntarjoajien kanssa.

Oppimaan oppiminen

Opiskelija osaa hankkia tietoa sekä jäsentää, arvioida ja soveltaa sitä. Hän osaa ottaa vastuuta opinnoistaan ja suunnitella niitä tavoitteellisesti. Hän tunnistaa ja osaa käyttää tarkoituksenmukaisia ja monipuolisia oppimistapoja ja -strategioita ja ymmärtää vertaisryhmän ja muun lähipiirin merkityksen oppimisen ja opiskelun tukena. Opiskelija kehittää opiskelukielen taitoaan tavoitteellisesti siten, että pystyy käyttämään puhuttua ja kirjoitettua kieltä erilaisissa oppimisympäristöissä.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija pyrkii toimimaan tilanteen vaatimalla tavalla erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä ilmaisee erilaisia näkökantoja rakentavasti. Hän oppii kuuntelemaan ja kunnioittamaan toisten näkemyksiä ja tuomaan omia näkökulmiaan esille yksilönä ja ryhmän jäsenenä sekä kehittää empatiakykyään. Opiskelija osaa käyttää viestinnässä eri kieliä asianmukaisesti ja toimivasti. Opiskelija osaa viestiä asianmukaisesti myös erilaisilla sosiaalisen median alustoilla.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen. Hän vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan

tukevia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Hän osaa suunnitella omaa ajankäyttöään siten, että opiskelu ja vapaa-aika vuorottelevat tarkoituksenmukaisesti. Opiskelija osaa hakea tietoa, apua ja tukea oman hyvinvointinsa ylläpitämiseen sekä hakeutua tarvittaessa hyvinvoinnin ja terveydenhuollon palveluiden pariin.

Monilukutaito

Opiskelija kehittyi viestien tulkitsijana ja tuottajana sekä harjaantuu toimimaan erilaisten tekstien kanssa. Opiskelija osaa tarkastella ja tulkita kriittisesti erilaisia tekstejä. Tekstillä tarkoitetaan laajasti sekä puhuttuja että kirjoitettuja tekstejä, jotka sisältävät erilaisia kielimuotoja arkikielestä opiskelun kieleen ja eri tiedonalojen käsitteelliseen kieleen. Luku- ja kirjoitustaidon ohella opiskelija kehittää kuvanlukutaitoaan, medialukutaitoaan ja numeerista lukutaitoaan opiskelusuunnitelmansa mukaisesti.

Keskeinen sisältö

Keskeinen sisältö

- Opiskelutaidot
  - Tutustuminen jatko-opintoihin ja suomalaiseen koulutusjärjestelmään
  - Tutustuminen lukiokoulutuksen ja/tai ammatillisen koulutuksen toteutustapoihin ja käytänteisiin
  - Tutustuminen eri alojen koulutukseen sekä koulutusvierailut ja -kokeilut
- kiinnostukset, vahvuudet, soveltuvuus, rajoitteet, rajoitteiden kompensointi ja toiveet ammatinvalinnassa.
- tavoitteet, unelmat, tavoitteiden asettelu
- opiskelutaidot, -tavat, omat tavat opiskella, eri opiskelutavat eri tilanteissa, oppimisen haasteiden huomioiminen opiskelutavoissa
- hyvinvointitaidot: päivärytmi ja ajankäyttö, terveystekijät, tuen vastaanottaminen, yksilöllisen psyko-fyysis-sosiaalisen hyvinvoinnin tärkeys opiskelu- ja työelämässä.
- tuntee riittävällä tarkkuudella toisen asteen ammatillisen ja lukiokoulutuksen muodot, koulutusalat ja tutkinnot, suorittamistavat, pääsyvaatimukset, valintakriteerit ja hakumenettelyn sekä perusteita ammatillisten tutkintojen sisällöistä ja opiskelutavoista. Osaa hyödyntää tätä tietoa TUVA-koulutuksen koulutusosien valinnassaan sekä jatko-opintosuunnitelmassaan.
- etsii, käyttää ja tarkastelee monipuolisesti tietoa jatko-opinto ja työelämävaihtoehtoista ja on selvillä eri ammattien ja työympäristöjen perusedellytyksistä, vaatimuksista sekä rajoitteista ja hyödyntää tätä tietoa urasuunnittelussaan

Arviointi

Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija on saavuttanut hänelle henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija on saavuttanut hänelle henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Jos opiskelija suorittaa henkilökohtaisen suunnitelmansa mukaisesti vain pakolliset 2 vko opiskelu- ja urasuunnittelutaitoja, käytetään hänen arvioimisessaan seuraavista

kurssin hyväksymiskriteereistä kohtia 1-4. Kohdat 5-8 ovat arvioinnissa mukana, jos opiskelija valitsee niiden mukaisia sisältöjä eli suorittaa tätä kurssia enemmän.

Kurssi katsotaan hyväksytyksi suoritetuksi, kun

1. opiskelijalla on jatkokoulutussuunnitelma osana henkilökohtaista opiskelusuunnitelmaansa
2. opiskelija osaa nimetä vahvuuksiaan ja käyttää tätä tietoa jatko-opintosuunnitelmansa laatimisessa ja arvioinnissa
3. tutustuu oman kiinnostuksensa mukaisesti toisen asteen koulutuksen koulutusaloihin ja opintoihin hakeutumiseen. Osaa hyödyntää tätä tietoa TUVA-koulutuksen koulutusosien valinnassaan sekä jatko-opintosuunnitelmassaan.
4. osaa hakea tietoa toisen asteen opinnoista ja muusta urasuunnitteluun liittyvästä
5. opiskelija tuntee erilaisia opiskelutapoja ja osaa soveltaa tätä tietoa omaan opiskeluunsa
6. opiskelija tunnistaa oman elämäntilanteensa kannalta tärkeitä hyvinvointitekijöitä, ja toimii niiden mukaisesti niin, että TUVA-opinnot etenevät
7. osaa tulkita ja soveltaa toisen asteen koulutusta ja muuta urasuunnittelua koskevaa tietoa omien urasuunnitelmiansa mukaisesti
8. osaa laatia asiakirjoja ja täyttää hakemuksia urasuunnittelunsa tueksi

6.2. Perustaitojen vahvistaminen, 1 - 30 vk

Koulutuksen osan tavoitteena on vahvistaa opiskelijan lukutaitoon, numeerisiin taitoihin ja digitaitoihin liittyvää osaamista. Lisäksi koulutuksen osa mahdollistaa perusopetuksen oppimäärän arvosanojen korottamisen erityisessä tutkinnossa. Keskeistä opiskelussa on eri tiedonalojen tekstitaitojen sekä opiskelutaitojen vahvistaminen.

Tavoitteet

- saavuttaa sellaiset perustaidot (luku-, numero- ja digitaidot), joiden avulla hän pystyy opiskelemaan toisen asteen opinnoissa
- saavuttaa sellaisen opiskelu/tutkintokielen taidon, että se mahdollistaa toisen asteen koulutukseen osallistumiseen
- kehittää eri tiedonalojen kielen osaamista ja käyttää opiskeltavaan aineeseen sopivia opiskelumenetelmiä
- korottaa perusopetuksen oppimäärän arvosanoja erityisessä tutkinnossa, mikäli se on toiselle asteelle hakeutumisen näkökulmasta tarpeellista

SavoGrown alueen TUVA-koulutuksen perustaitojen vahvistaminen tapahtuu kunkin paikkakunnan perusopetuksen tai aikuisten perusopetuksen yhteydessä ja perusopetuksen oppilaan ohjaajan koordinoimana mutta muuten paikkakuntaakohtaisen mallin mukaisesti. Paikkakunnat voivat kuitenkin tehdä yhteistyötä esimerkiksi niin, että jonkun kunnan aineenopettaja tekee useamman kunnan tuva-opiskelijoille tehtäväpaketin arvosanan korottamiseen. Katso paikkakuntaakohtaiset tarkennukset alta.

Laaja-alainen osaaminen

Koulutuksen järjestäjä kuvaa laaja-alaisen osaamisen osa-alueet suunnitelmassaan koulutuksen toteuttamiseksi. Niiden tulee perustua tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteiden laaja-alaiseen osaamisen osa-alueiden kuvauksiin.

Monilukutaito

Opiskelija kehittyä viestien tulkitsijana ja tuottajana sekä harjaantuu toimimaan erilaisten tekstien kanssa. Opiskelija osaa tarkastella ja tulkita kriittisesti erilaisia tekstejä. Tekstillä tarkoitetaan laajasti sekä puhuttuja että kirjoitettuja tekstejä, jotka sisältävät erilaisia kielimuotoja arkikielestä opiskelun kieleen ja eri tiedonalojen käsitteelliseen kieleen. Luku- ja kirjoitustaidon ohella opiskelija kehittää kuvanlukutaitoaan, medialukutaitoaan ja numeerista lukutaitoaan opiskelusuunnitelmansa mukaisesti.

Oppimaan oppiminen

Opiskelija osaa hankkia tietoa sekä jäsentää, arvioida ja soveltaa sitä. Hän osaa ottaa vastuuta opinnoistaan ja suunnitella niitä tavoitteellisesti. Hän tunnistaa ja osaa käyttää tarkoituksenmukaisia ja monipuolisia oppimistapoja ja -strategioita ja ymmärtää vertaisryhmän ja muun lähipiirin merkityksen oppimisen ja opiskelun tukena. Opiskelija kehittää opiskelukielen taitoaan tavoitteellisesti siten, että pystyy käyttämään puhuttua ja kirjoitettua kieltä erilaisissa oppimisympäristöissä.

Digiosaaminen

Opiskelija osaa käyttää digitaalisia palveluita osana oppimista ja ongelmanratkaisua. Opiskelija osaa toimia vastuullisesti sosiaalisessa mediassa sekä käyttää digitaalisia palveluita asioidessaan viranomaisten ja muiden sähköisiä asiointia edellyttävien palveluntarjoajien kanssa.

Yhteiskuntaosaaminen

Opiskelija ymmärtää demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän osaa vaikuttaa oman ryhmänsä ja oppilaitoksensa asioihin sekä ymmärtää, miten yhteiskunnallisiin kysymyksiin voi ottaa kantaa.

Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Opiskelija ymmärtää työn merkityksen yksilön elämässä ja yhteiskunnassa.

Keskeinen sisältö

Opiskelija vahvistaa valmiuksiaan hakeutua toisen asteen koulutukseen ja suoriutua siitä tavoitteidensa mukaisesti. Perusopetuksen tai aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellään ainekohtaiset sisällöt ja tavoitteet, jotka opiskelija tarvitsee selviytyäkseen toisen asteen opinnoista.

Opetuksen lähtökohtana ovat perusopetuksen tai aikuisten perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellyt oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt.

Kaikessa opetuksessa tuetaan opiskelu/tutkintokielen taitoja, opetettavan tiedonalan tekstitaitoja, oppimistaitoja ja digitaalisia taitoja. Kun opiskelija korottaa perusopetuksen päättöarvosanoja erityisessä tutkinnossa, opetuksen sisällöt, tavoitteet ja arviointi toteutuvat perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden ja lainsäädännön mukaisesti.

Arviointi

Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija on saavuttanut hänelle henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty.

Jos opiskelija korottaa perusopetuksen arvosanoja, arvioidaan ne perusopetuksen lainsäädännön ja perusopetuksen opetussuunnitelmassa määriteltyjen päättöarvioinnin kriteerien mukaisesti ([perusopetuslain 628/1998, 38 §:n mukaisessa erityisessä tutkinnossa](#)). Vastuu arvioinnista on sillä koulutuksen järjestäjällä, jolla on perusopetuksen järjestämislupa. Arvioinnista päättävät perusopetuslainsäädännön mukaisesti perusopetuksen opettajat.

Arvosanojen korottaminen sovitaan opiskelijakohtaisesti ja kirjataan hänen henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaansa HOPS. TUVA-opettaja ja opiskelija sopivat kotipaikkakunnan oppilaan ohjaajan kanssa korotettavista oppiaineista, ja oppilaan ohjaaja vastaa siitä, että opiskelija saa aineenopettajalta tarvitsemansa opetuksen, materiaalin ja arvioinnin. Paikkakunnittain on sovittu opiskelutila sekä ohjaushenkilöstö, joka tukee opiskelijaa arvosanojen korottamisessa. TUVA-opettaja seuraa, että suunnitelman mukaiset opinnot tulee suoritettua, arvosanat annettua sekä opiskelija saa suorituksistaan todistuksen.

Koulutuksen järjestäjät

Rautalammin kunta

Toteutussuunnitelman tai koulutuksen järjestäjän verkkosivut

Käytännön toteutus

Arvosanojen korottaminen sovitaan opiskelijakohtaisesti ja kirjataan hänen henkilökohtaiseen opiskelusuunnitelmaansa HOPS. TUVA-opettaja ja opiskelija sopivat kotipaikkakunnan oppilaan ohjaajan kanssa korotettavista oppiaineista, ja oppilaan ohjaaja vastaa siitä, että opiskelija saa aineenopettajalta tarvitsemansa opetuksen, materiaalin ja arvioinnin. Paikkakunnittain on sovittu opiskelutila sekä ohjaushenkilöstö, joka tukee opiskelijaa arvosanojen korottamisessa. TUVA-opettaja seuraa, että suunnitelman mukaiset opinnot tulee suoritettua, arvosanat annettua sekä opiskelija saa suorituksistaan todistuksen.

Vesannon kunta

Toteutussuunnitelman tai koulutuksen järjestäjän verkkosivut

Käytännön toteutus

Tervon kunta

Toteutussuunnitelman tai koulutuksen järjestäjän verkkosivut

Käytännön toteutus

Pielaveden kunta

Toteutussuunnitelman tai koulutuksen järjestäjän verkkosivut

Käytännön toteutus

Keiteleen kunta

Toteutussuunnitelman tai koulutuksen järjestäjän verkkosivut

Käytännön toteutus

6.3. Lukiokoulutuksen opinnot ja niihin valmentautuminen, 1 - 30 vk

Koulutuksen osa sisältää lukiokoulutukseen valmentavaa koulutusta ja lukio-opintoja opiskelijan valmiuksien mukaisesti. Suorittaessaan lukio-opintoja opiskelija saa tukea opiskelutaitojen ja -valmiuksien kehittämiseen osana valmentavaa koulutusta.

Opiskelija vahvistaa opiskelukielen hallintaa, opiskelutaitoja sekä tieto- ja viestintäteknikan käyttämistä osana opiskelua. Opiskelija harjoittelee lukiossa tarvittavaa monilukutaitoa: erilaisten tekstien lukemista ja tulkintaa sekä erilaisten tekstien tuottamista. Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa riittävät tiedot ja taidot lukio-opiskeluun sekä vahvistaa erityisesti tiedonalojen kielen taitoaan eli eri oppiaineiden tekstitaitoja.

Opiskelija tutustuu lukiokoulutukseen ja sen vaatimuksiin. Opiskelija voi valita omien tavoitteidensa, valmiuksiensa ja kiinnostuksensa mukaan lukion opintojakson tai opintojaksoja, joita hän suorittaa osana valmentavaa koulutusta. Valmentavan koulutuksen aikana opiskelija voi käyttää näiden suorittamiseen enemmän aikaa kuin varsinaisessa lukiokoulutuksessa.

Tavoitteet

- saavuttaa riittävän taidon lukion opetuskielessä ja eri tiedonalojen tekstitaidoissa (sanavarasto, luetun ymmärtämis- ja tulkintataidot sekä tuottamistaidot)
- osaa käyttää opiskeltavaan oppiaineeseen sopivia opiskelumenetelmiä ja tieto- ja viestintäteknikkaa opiskelun apuna
- tutustuu lukiokoulutukseen ja sen käytäntöihin sekä arviointimenetelmiin
- osaa arvioida lukio-opintojen sopivuuden itselleen
- suorittaa kiinnostusten ja tavoitteidensa mukaisia lukion opintoja

SavoGrown alueen kuudesta kunnasta neljässä on oma lukio. Nämä ovat Suonenjoki, Rautalampi, Vesanto ja Pielavesi. Tervossa ja Keiteleellä ei ole lukiota, mutta Suonenjoki ja Rautalampi ovat aiempina vuosina järjestäneet yhteisiä verkkokursseja etäyhteydellä.

Jokainen lukio tekee oman suunnitelmansa eli valikoi opinnot, joille tuva-opiskelijan on mahdollista osallistua sekä päättää, mitkä opinnot ovat vain lähi- ja mitkä myös etä- tai hybridiopetuksena järjestettäviä.

tuva-opiskelijan opiskelut lukiossa

Lukio-opintoja suorittavat tuva-opiskelijat osallistuvat lukion opintoihin. Esimerkiksi Suonenjoella on sovittu, että tuva-opiskelijat osallistuvat lukio-opintoihin heti syyslukukauden alussa samalla

kun tekevät opiskelu- ja urasuunnittelukurssia. Vaihtelua SG-kuntien lukioiden välillä tulee sen mukaan, miten tuva-opiskelijoiden lukio-opintojen järjestäminen onnistuu paikallisesti.

TUVA-opiskelija osallistuu henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa mukaisesti lukion opintomoduuleihin (aiemmin opintokurssi) joko seuraamalla ja tutustumalla tai osallistumalla ja suorittamalla opintoja. Lukion opinto-ohjaaja ohjaa TUVA-opiskelijaa lukion aineenopettajan kanssa suoriutumaan moduulista. Viime kädessä Suonenjoelta käsin työskentelevä TUVA-opettaja huolehtii, että TUVA-opiskelijan mahdollisuudet ja puitteet tutustua ja tehdä lukio-opintoja omalla paikkakunnalla onnistuvat. TUVA-opiskelija osallistuu niihin omalla paikkakunnallaan fyysisesti paikan päällä tai etäyhteyden kautta kotipaikkakunnan osoittamassa paikassa.

Laaja-alainen osaaminen

Koulutuksen järjestäjä kuvaa laaja-alaisen osaamisen osa-alueet suunnitelmassaan koulutuksen toteuttamiseksi. Niiden tulee perustua tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteiden laaja-alaiseen osaamisen osa-alueiden kuvauksiin.

Oppimaan oppiminen

Opiskelija osaa hankkia tietoa sekä jäsentää, arvioida ja soveltaa sitä. Hän osaa ottaa vastuuta opinnoistaan ja suunnitella niitä tavoitteellisesti. Hän tunnistaa ja osaa käyttää tarkoituksenmukaisia ja monipuolisia oppimistapoja ja -strategioita ja ymmärtää vertaisryhmän ja muun lähipiirin merkityksen oppimisen ja opiskelun tukena. Opiskelija kehittää opiskelukielen taitoaan tavoitteellisesti siten, että pystyy käyttämään puhuttua ja kirjoitettua kieltä erilaisissa oppimisympäristöissä.

Digiosaaminen

Opiskelija osaa käyttää digitaalisia palveluita osana oppimista ja ongelmanratkaisua. Opiskelija osaa toimia vastuullisesti sosiaalisessa mediassa sekä käyttää digitaalisia palveluita asioidessaan viranomaisten ja muiden sähköisiä asiointia edellyttävien palveluntarjoajien kanssa.

Monilukutaito

Opiskelija kehittyi viestien tulkitsijana ja tuottajana sekä harjaantuu toimimaan erilaisten tekstien kanssa. Opiskelija osaa tarkastella ja tulkita kriittisesti erilaisia tekstejä. Tekstillä tarkoitetaan laajasti sekä puhuttuja että kirjoitettuja tekstejä, jotka sisältävät erilaisia kielimuotoja arkikielestä opiskelun kieleen ja eri tiedonalojen käsitteelliseen kieleen. Luku- ja kirjoitustaidon ohella opiskelija kehittää kuvanlukutaitoaan, medialukutaitoaan ja numeerista lukutaitoaan opiskelusuunnitelmansa mukaisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija pyrkii toimimaan tilanteen vaatimalla tavalla erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä ilmaisee erilaisia näkökantoja rakentavasti. Hän oppii kuuntelemaan ja kunnioittamaan toisten näkemyksiä ja tuomaan omia näkökulmiaan esille yksilönä ja ryhmän jäsenenä sekä kehittää empatiakykyään. Opiskelija osaa käyttää viestinnässä eri kieliä asianmukaisesti ja toimivasti. Opiskelija osaa viestiä asianmukaisesti myös erilaisilla sosiaalisen median alustoilla.

Yhteiskuntaosaaminen

Opiskelija ymmärtää demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän osaa vaikuttaa oman ryhmänsä ja oppilaitoksensa asioihin sekä ymmärtää, miten yhteiskunnallisiin kysymyksiin voi ottaa kantaa.

Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Opiskelija ymmärtää työn merkityksen yksilön elämässä ja yhteiskunnassa.

Ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää kestäväen kehityksen merkityksen yhteiskunnalle ja maapallolle ja osaa toimia kestäväen kehityksen mukaisesti. Opiskelija tunnistaa ja ymmärtää keskeisiä ympäristön muutoksia ja ihmisen toiminnan merkityksen niihin. Hän tuntee kestäväen kehityksen tavoitteet ja ymmärtää ilmiöiden vaikutuksen toisiinsa, mukaan lukien kulttuurisen, sosiaalisen ja taloudellisen näkökulman. Opiskelijaa osaa toimia kestäväen elämäntapaa tukien ja ottaa vastuuta ympäristöstä yhteistyössä muiden kanssa.

Keskeinen sisältö

Lukiossa vaadittavia taitoja ennakoidaan keskittymällä monilukutaitoon ja siihen liittyen eri oppiaineiden tekstitaitoihin. Opiskelukielen taitoja varmistetaan kaikilla osa-alueilla. Tähän kiinnitetään erityistä huomiota silloin, kun opiskelija opiskelee suomi/ruotsi toisena kielenä - oppimäärää.

Lukiokoulutuksen opetussuunnitelman perusteissa määritellään ainekohtaiset sisällöt ja tavoitteet. Opiskelija voi suorittaa sekä lukion pakollisia että valinnaisia opintojaksoja omien valmiuksiensa ja kiinnostuksensa mukaan.

Arviointi

Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija on saavuttanut hänelle henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty.

Jos opiskelija suorittaa lukiokoulutuksen opintoja, arvioidaan ne lukiokoulutuksen lainsäädännön ja opetussuunnitelman perusteiden mukaisesti. Vastuu arvioinnista on sillä koulutuksen järjestäjällä, jolla on lukiokoulutuksen järjestämislupa. Arvioinnista päättävät lukiolainsäädännön mukaisesti lukiokoulutuksen opettajat.

6.4. Ammatillisen koulutuksen opinnot ja niihin valmentautuminen, 1 - 30 vk

Koulutuksen osa sisältää ammatillisia perustutkintojen tutkinnon osia sekä tutkinnon osia pienempiä kokonaisuuksia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita opiskelijan valmiuksien mukaisesti. On tärkeää, että opiskelija saa opiskeluun riittävästi tukea sekä valmentavassa koulutuksessa että suorittaessaan ammatillisia opintoja valmentavan koulutuksen aikana.

Opiskelija vahvistaa tutkintokielen hallintaa, opiskelutaitoja sekä tieto- ja viestintätekniikan käyttämistä osana opiskelua. Opiskelija harjoittelee ammatillisessa koulutuksessa tarvittavaa

monilukutaitoa: erilaisten tekstien lukemista ja tulkintaa sekä erilaisten tekstien tuottamista. Tavoitteena on, että opiskelija saavuttaa riittävät tiedot ja taidot ammatilliseen opiskeluun sekä vahvistaa erityisesti ammatillisessa koulutuksessa tarvittavaa kielitaitoa.

Opiskelija tutustuu ammatilliseen koulutukseen ja sen vaatimuksiin. Opiskelija voi suorittaa omien tavoitteidensa, valmiuksiensa ja kiinnostuksensa mukaan tutkinnon osia sekä pienempiä kokonaisuuksia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita. Valmentavan koulutuksen aikana opiskelija voi käyttää näiden suorittamiseen enemmän aikaa kuin varsinaisessa ammatillisessa koulutuksessa.

Tavoitteet

- saavuttaa riittävän taidon ammatillisten opintojen opetuskielessä ja eri tiedonalojen tekstitaidoissa (sanavarasto, luetun ymmärtämis- ja tulkintataidot sekä tuottamistaidot)
- osaa käyttää alakohtaiseen koulutukseen sopivia opiskelumenetelmiä ja tieto- ja viestintätekniiikkaa opiskelun apuna
- tutustuu ammatilliseen koulutukseen, sen käytäntöihin sekä arviointimenetelmiin
- osaa arvioida ammatillisen koulutuksen sopivuuden itselleen
- suorittaa itselleen sopivan ammatillisen koulutuksen opintoja (ammatilliset tutkinnon osat tai yhteiset tutkinnon osat).

SavoGrow-alueella ei ole ammatillisia oppilaitoksia, joten alueen TUVA-koulutuksessa tehdään yhteistyötä lähialueen ammatillisten oppilaitosten kanssa. Tärkeimmät yhteistyökumppanit ammatillisen koulutuksen opintojen suorittamispaikkoina ovat Savon koulutus- ja kuntayhtymän Sakky Kuopion, Esedu Pieksämäen ja Ysao Iisalmen seudulla. Näiden oppilaitosten kanssa on sovittu yhteistyökuvioiden käynnistämisestä. Yhteistyöoppilaitoksissa SavoGrown alueen TUVA-opiskelijat voivat henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa mukaisesti suorittaa ammatillisen tutkinnon osia sekä pienempiä kokonaisuuksia tai yhteisten tutkinnon osien osa-alueita. Jos TUVA-opiskelija tarvitsee mukaansa ohjaajan ammatillisen oppilaitoksen jaksoille, lähtee sinne kotipaikkakunnalta nimetty ohjaushenkilö tai TUVA-opettaja.

Omalla kotipaikkakunnallaan osana TUVA-opintoja opiskelijat voivat perehtyä teoriassa ammatilliseen koulutukseen jatkamalla opiskelu- ja urasuunnittelun taidot kurssia riittävän pitkään, tarvittaessa aina 10 viikkoon saakka. Tuon kurssin sisältöjä ovat toisen asteen ammatillisen ja lukiokoulutuksen muodot, koulutusalat ja tutkinnot, suorittamistavat, pääsyvaatimukset, valintakriteerit ja hakumenettelyn sekä perusteita ammatillisten tutkintojen sisällöistä ja opiskelutavoista.

Ammatillinen koulutuksen opinnot ja niihin valmentuminen -koulutus osan tavoitteita ovat

- tutustuttaa ammatilliseen koulutukseen, sen käytäntöihin ja arviointimenetelmiin
- tutustuu oppisopimuskoulutukseen ammatillisen koulutuksen suorittamisen tapana
- tutustuu ja perehtyy itseä kiinnostaviin ammatillisen koulutuksen aloihin käytännössä
- suorittaa ammatillisen koulutuksen opintoja ammatillisesta tutkinnosta tai yhteisistä tutkinnon osista
- saa tietoa jatkokoulutussuunnitelmansa tueksi
- saavuttaa riittävän kielitaidon ja osaa arvioida oman kielitaitonsa riittävyttä ammatillisen koulutuksen suorittamista ajatellen

Laaja-alainen osaaminen

Koulutuksen järjestäjä kuvaa laaja-alaisen osaamisen osa-alueet suunnitelmassaan koulutuksen toteuttamiseksi. Niiden tulee perustua tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteiden laaja-alaiseen osaamisen osa-alueiden kuvauksiin.

Oppimaan oppiminen

Opiskelija osaa hankkia tietoa sekä jäsentää, arvioida ja soveltaa sitä. Hän osaa ottaa vastuuta opinnoistaan ja suunnitella niitä tavoitteellisesti. Hän tunnistaa ja osaa käyttää tarkoituksenmukaisia ja monipuolisia oppimistapoja ja -strategioita ja ymmärtää vertaisryhmän ja muun lähipiirin merkityksen oppimisen ja opiskelun tukena. Opiskelija kehittää opiskelukielen taitoaan tavoitteellisesti siten, että pystyy käyttämään puhuttua ja kirjoitettua kieltä erilaisissa oppimisympäristöissä.

Monilukutaito

Opiskelija kehittyy viestien tulkitsijana ja tuottajana sekä harjaantuu toimimaan erilaisten tekstien kanssa. Opiskelija osaa tarkastella ja tulkita kriittisesti erilaisia tekstejä. Tekstillä tarkoitetaan laajasti sekä puhuttuja että kirjoitettuja tekstejä, jotka sisältävät erilaisia kielimuotoja arkikielystä opiskelun kieleen ja eri tiedonalojen käsitteelliseen kieleen. Luku- ja kirjoitustaidon ohella opiskelija kehittää kuvanlukutaitoaan, medialukutaitoaan ja numeerista lukutaitoaan opiskelusuunnitelmansa mukaisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija pyrkii toimimaan tilanteen vaatimalla tavalla erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä ilmaisee erilaisia näkökantoja rakentavasti. Hän oppii kuuntelemaan ja kunnioittamaan toisten näkemyksiä ja tuomaan omia näkökulmiaan esille yksilönä ja ryhmän jäsenenä sekä kehittää empatiakykyään. Opiskelija osaa käyttää viestinnässä eri kieliä asianmukaisesti ja toimivasti. Opiskelija osaa viestiä asianmukaisesti myös erilaisilla sosiaalisen median alustoilla.

Yhteiskuntaosaaminen

Opiskelija ymmärtää demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän osaa vaikuttaa oman ryhmänsä ja oppilaitoksensa asioihin sekä ymmärtää, miten yhteiskunnallisiin kysymyksiin voi ottaa kantaa.

Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Opiskelija ymmärtää työn merkityksen yksilön elämässä ja yhteiskunnassa.

Ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää kestäväen kehityksen merkityksen yhteiskunnalle ja maapallolle ja osaa toimia kestäväen kehityksen mukaisesti. Opiskelija tunnistaa ja ymmärtää keskeisiä ympäristön muutoksia ja ihmisen toiminnan merkityksen niihin. Hän tuntee kestäväen kehityksen tavoitteet ja ymmärtää ilmiöiden vaikutuksen toisiinsa, mukaan lukien kulttuurisen, sosiaalisen ja taloudellisen näkökulman. Opiskelijaa osaa toimia kestäväen elämäntapaa tukien ja ottaa vastuuta ympäristöstä yhteistyössä muiden kanssa.

Kulttuuriosaaminen

Opiskelija syventää tietojaan ja ymmärrystään omasta identiteetistään sekä opiskeluyhteisön ja yhteiskunnan moninaisuudesta, jossa erilaiset identiteetit, kielet, uskonnot ja katsomukset elävät rinnakkain ja vuorovaikutuksessa keskenään. Opiskelija saa kokemuksia kansainvälisyydestä

omassa arjessaan ja opiskeluympäristössään sekä esimerkiksi vierailujen, kulttuuritapahtumien, verkostoyhteistyön tai muun yhteistyön kautta. Mahdollinen kieliprofiilin laatiminen tukee osaltaan opiskelijan ymmärrystä kielellisestä identiteetistään sekä hänen kasvuaan kielenoppijana ja -käyttäjänä.

Keskeinen sisältö

Opiskelija tutustuu ammatilliseen koulutukseen, ja sen asettamiin vaatimuksiin. Opiskelija voi valita omien tavoitteidensa, valmiuksiensa ja kiinnostuksensa mukaan ammatillisia opintoja, joita hän suorittaa osana valmentavaa koulutusta. Ammatillisten opintojen rinnalla opiskelija vahvistaa tutkintokielen hallintaa, opiskelutaitoja sekä tieto- ja viestintätekniikan käyttämistä osana opiskelua. Osana tutkintokielen vahvistamista opiskelija harjoittelee ammatillisessa koulutuksessa tarvittavaa monilukutaitoa: erilaisten tekstien lukemista ja tulkintaa sekä erilaisten tekstien tuottamista.

Tutkinnon perusteissa määritellään tutkinnon osien ammattitaitovaatimukset ja osaamistavoitteet. Opiskelija voi suorittaa valmentavan koulutuksen aikana yhteisiä tutkinnon osia tai osa-alueita, ammatillisen tutkinnon osia sekä tutkinnon osia pienempiä kokonaisuuksia omien valmiuksiensa ja kiinnostuksensa mukaan.

Arviointi

Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija on saavuttanut hänelle henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.

Jos opiskelija suorittaa ammatillisen tutkinnon osia, arvioidaan ne ammatillisen koulutuksen lainsäädännön ja tutkinnon perusteiden mukaisesti. Vastuu arvioinnista on sillä koulutuksen järjestäjällä, jolla on ammatillisen koulutuksen järjestämislupa. Arvioinnista päättävät ammatillisesta koulutuksesta annetussa lainsäädännössä tarkoitetut arvioijat.

Arvioinnista vastaa TUVA-opettaja hänen opettamien sisältöjen osalta ja ammatillisen koulutuksen toteuttaja sen tarjoamien sisältöjen osalta. TUVA-opettajan opettamien TUVA-koulutuksen osa arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Arvioinnista vastaa TUVA-opettaja. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija on saavuttanut hänelle henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Kurssin arviointi riippuu kurssin laajuudesta/ opiskelijan tavoitteista eli alla olevista hyväksymiskriteereistä huomioidaan ne, jotka ovat olleet opiskelijan tavoitteita

Kurssi katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun

- opiskelija tutustuu ammatilliseen koulutukseen, sen käytäntöihin ja arviointimenetelmiin
- opiskelija saa tietoa jatkokoulutussuunnitelmaansa varten
- opiskelija osaa hyödyntää ammatillisesta koulutuksesta keräämäänsä tietoa jatkokoulutussuunnitelmassaan
- opiskelija tutustuu oppisopimuskoulutukseen ammatillisen koulutuksen suorittamisen tapana
- tutustuu ja perehtyy itseä kiinnostaviin ammatillisen koulutuksen aloihin käytännössä
- saavuttaa riittävän kielitaidon ja osaa arvioida oman kielitaitonsa riittävyttä ammatillisen koulutuksen suorittamista ajatellen

Ammatillisen tutkinnon osia arvioidaan ammatillisen koulutuksen lainsäädännön ja tutkinnon perusteiden mukaisesti. Arvioinnista päättävät ammatillisesta koulutuksesta annetussa lainsäädännössä tarkoitetut arvioijat.

Koulutuksen järjestäjät

Savon Koulutuskuntayhtymä

Toteutussuunnitelman tai koulutuksen järjestäjän verkkosivut

Käytännön toteutus

Ylä-Savon koulutuskuntayhtymä

Toteutussuunnitelman tai koulutuksen järjestäjän verkkosivut

Käytännön toteutus

Etelä-Savon Koulutus Oy

Toteutussuunnitelman tai koulutuksen järjestäjän verkkosivut

Käytännön toteutus

6.5. Työelämätaidot ja työpaikalla tapahtuva oppiminen, 1 - 20 vk

Koulutuksen osassa keskitytään keskeisiin työelämätaitoihin ja tuetaan työelämässä tapahtuvaa oppimista. Tavoitteena on vahvistaa opiskelijan oman toiminnan ohjaamista sekä viestintä-, vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja. Opiskelija tutustuu työelämässä tapahtuvaan koulutukseen.

Tavoitteet

- tuntee työnhaun prosessin
- tutustuu työpaikkoihin oppimisympäristöinä
- tuntee työelämän ja yrittäjyyden keskeiset periaatteet
- osaa toimia työyhteisön jäsenenä työpaikalla
- osaa ajankäytön suunnittelua ja hallintaa
- tuntee omat oikeutensa ja velvollisuutensa työpaikalla
- tuntee mahdollisuutensa kansainvälisyysosaamisen kehittämiseen ja osallistuu mahdollisuuksien mukaan kansainväliseen toimintaan
- tutustuu yleisimpiin työpaikalla käytössä oleviin tietokoneohjelmiin ja työpaikan vuorovaikutustilanteiden kieleen
- tiedostaa tulevaisuuden haasteet ja työelämän muutokset

Elinkeinoelämän ja koulutuksen järjestäjien yhteistyö on kehitysyritys SavoGrown alueella tiivistä ja luontevaa. Kaikilla kuudella verkostokunnalla on työnantajia, jotka ovat ohjanneet niin työelämään tutustuvia koululaisia kuin ammatillisissa koulutuksissa olevia työssä oppijoita. Nämä valmiit verkostot ovat TUVA-opiskelijoiden käytössä, kuten myös verkostokuntien nuorten työpajat, TE-toimiston työllistämishankkeet ja työnantajan tarpeeseen räätälöity oppisopimuskoulutus. Kaikki tämä toiminta on paikallisesti TUVA-opiskelijoiden hyödynnettävissä heidän tavoitteidensa ja kiinnostuksensa mukaisesti ja/tai osana heidän jatkosuunnitelmiansa.

Koulutuksen osan tavoitteet SavoGrown alueella:

- tuntee työelämän keskeisiä periaatteita ja lainsäädäntöä
- osaa soveltaa työelämän keskeisiä periaatteita työpaikalla ja toimia työyhteisön jäsenenä
- tutustuu työpaikalla käytettyyn kieleen, tekniikkaan, viestintään ja vuorovaikutus-tapoihin, sääntöihin ja ohjeistukseen
- tietää yrityksen perustamisesta perusasioita
- tuntee omat oikeutensa ja velvollisuutensa työpaikalla
- tietää tulevaisuuden työelämän haasteita ja suuntia

Laaja-alainen osaaminen

Koulutuksen järjestäjä kuvaa laaja-alaisen osaamisen osa-alueet suunnitelmassaan koulutuksen toteuttamiseksi. Niiden tulee perustua tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteiden laaja-alaiseen osaamisen osa-alueiden kuvauksiin.

Monilukutaito

Opiskelija kehittyä viestien tulkitsijana ja tuottajana sekä harjaantuu toimimaan erilaisten tekstien kanssa. Opiskelija osaa tarkastella ja tulkita kriittisesti erilaisia tekstejä. Tekstillä tarkoitetaan laajasti sekä puhuttuja että kirjoitettuja tekstejä, jotka sisältävät erilaisia kielimuotoja arkikielystä opiskelun kieleen ja eri tiedonalojen käsitteelliseen kieleen. Luku- ja kirjoitustaidon ohella opiskelija kehittää kuvanlukutaitoaan, medialukutaitoaan ja numeerista lukutaitoaan opiskelusuunnitelmansa mukaisesti.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija pyrkii toimimaan tilanteen vaatimalla tavalla erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä ilmaisee erilaisia näkökantoja rakentavasti. Hän oppii kuuntelemaan ja kunnioittamaan toisten näkemyksiä ja tuomaan omia näkökulmiaan esille yksilönä ja ryhmän jäsenenä sekä kehittää empatiakykyään. Opiskelija osaa käyttää viestinnässä eri kieliä asianmukaisesti ja toimivasti. Opiskelija osaa viestiä asianmukaisesti myös erilaisilla sosiaalisen median alustoilla.

Yhteiskuntaosaaminen

Opiskelija ymmärtää demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän osaa vaikuttaa oman ryhmänsä ja oppilaitoksensa asioihin sekä ymmärtää, miten yhteiskunnallisiin kysymyksiin voi ottaa kantaa.

Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Opiskelija ymmärtää työn merkityksen yksilön elämässä ja yhteiskunnassa.

Ympäristöosaaminen

Opiskelija ymmärtää kestäväen kehityksen merkityksen yhteiskunnalle ja maapallolle ja osaa toimia kestäväen kehityksen mukaisesti. Opiskelija tunnistaa ja ymmärtää keskeisiä ympäristön muutoksia ja ihmisen toiminnan merkityksen niihin. Hän tuntee kestäväen kehityksen tavoitteet ja ymmärtää ilmiöiden vaikutuksen toisiinsa, mukaan lukien kulttuurisen, sosiaalisen ja taloudellisen näkökulman. Opiskelijaa osaa toimia kestävää elämäntapaa tukien ja ottaa vastuuta ympäristöstä yhteistyössä muiden kanssa.

Keskeinen sisältö

- työn hakeminen; sopivan työpaikan löytäminen, työhakemuksen tekeminen, työhaastattelussa toimiminen
- työelämän pelisäännöt
- osaamiskortit (esim. hygieniapassi, työturvallisuuskortti)
- yrittäjyyden perusteet
- työelämään tutustuminen / työelämässä tapahtuva oppiminen

Arviointi

Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija on saavuttanut hänelle henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty.

6.6. Arjen ja yhteiskunnallisen osallisuuden taidot, 1 - 20 vk

Koulutuksen osassa painottuvat opiskelijan arjessa toimimisen ja yhteiskunnallisen osallisuuden taitojen vahvistaminen. Arjen toimintakyvyn vahvistaminen ja osallisuuden edistäminen nähdään opiskelijan terveyttä ja hyvinvointia sekä osallisuutta edistävänä. Tavoitteena on myös vahvistaa arjen taitojen ja yhteiskunnallisen osallisuuden edellyttämiä tekstitaitoja.

Tavoitteet

- arvioi ja vahvistaa toimintakykyään sekä hyvinvointiaan
- tuntee mielen hyvinvoinnin perusteet ja tapoja vahvistaa sitä
- kehittää kotitalousosaamistaan
- vahvistaa arjen ja yhteiskunnallisen osallisuuden edellyttämiä tekstitaitoja ja harjaantuu kielenkäyttäjänä niihin liittyvissä tilanteissa
- perehtyy yhteiskunnan tarjoamiin palveluihin ja osaa hakea tarvitsemiaan palveluja
- tuntee yhteiskunnallisen vaikuttamisen tapoja ja toimintaa
- hankkii tietoja ja taitoja taloudellisen päätöksentekonsa tueksi
- suunnittelee ja tekee arkielämäänsä liittyviä valintoja, päätöksiä ja hankintoja sekä pohtii itsenäisen asumisen mahdollisuuksia ja edellytyksiä
- tuntee turvalliset, vastuulliset ja kestävät toimintatavat opiskelu- ja asuinympäristössään
- tutustuu erilaisiin vapaa-ajanviettomahdollisuuksiin liikunnan, taiteen, kulttuurin tai muiden tapahtumien avulla

Arjen ja yhteiskunnallisen osallisuuden taidot -kurssi on suunnattu opiskelijoille, jotka haluavat vahvistaa arjessa toimimisen taitojaan ja erityisesti hyvinvointiaan ja terveyttään, jotta ammatilliseen koulutukseen siirtyminen mahdollistuisi sujuvammin. Kurssin tarkoitus on vahvistaa opiskelijan kokemusta yhteiskunnallisesta osallisuudesta opiskelijalle merkityksellisten toimien ja hyvinvointitekojen kautta. Kurssi räätälöidään opiskelijalle hänen tarpeensa ja toiveidensa mukaisesti, ja se voi sisältää keskeiset sisällöt kohdassa listattujen teemojen lisäksi myös muita teemoja. Koulutuksesta vastaa TUVA-opettaja, mutta aiheesta ja opiskelijan tavoitteista riippuen koulutuksen toteutuksessa voivat olla mukana esimerkiksi kuraattori, psykologi, terveydenhoitaja, paikalliset kolmannen sektorin toimijat kuten Martat ja mielenterveysjärjestöt, paikalliset kulttuurilaitokset ja -toimijat, kansalaisopisto, KELA jne.

Laaja-alainen osaaminen

Koulutuksen järjestäjä kuvaa laaja-alaisen osaamisen osa-alueet suunnitelmassaan koulutuksen toteuttamiseksi. Niiden tulee perustua tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteiden laaja-alaiseen osaamisen osa-alueiden kuvauksiin.

Hyvinvointiosaaminen

Opiskelija ymmärtää terveyden ja terveellisten elämäntapojen merkityksen. Hän vaalii fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista toimintakykyään ja hyvinvointiaan. Opiskelija omaksuu hyvinvointiaan tukevia toimintatapoja sekä tunnistaa niitä edistäviä yhteisöjä. Hän osaa suunnitella omaa ajankäyttöään siten, että opiskelu ja vapaa-aika vuorottelevat tarkoituksenmukaisesti. Opiskelija osaa hakea tietoa, apua ja tukea oman hyvinvointinsa ylläpitämiseen sekä hakeutua tarvittaessa hyvinvoinnin ja terveydenhuollon palveluiden pariin.

Vuorovaikutusosaaminen

Opiskelija pyrkii toimimaan tilanteen vaatimalla tavalla erilaisissa vuorovaikutustilanteissa sekä ilmaisee erilaisia näkökantoja rakentavasti. Hän oppii kuuntelemaan ja kunnioittamaan toisten näkemyksiä ja tuomaan omia näkökulmiaan esille yksilönä ja ryhmän jäsenenä sekä kehittää empatiakykyään. Opiskelija osaa käyttää viestinnässä eri kieliä asianmukaisesti ja toimivasti. Opiskelija osaa viestiä asianmukaisesti myös erilaisilla sosiaalisen median alustoilla.

Yhteiskuntaosaaminen

Opiskelija ymmärtää demokraattisen, oikeudenmukaisen sekä tasa-arvoon ja yhdenvertaisuuteen perustuvan yhteiskunnan toimintaperiaatteita ja rakenteita. Hän osaa vaikuttaa oman ryhmänsä ja oppilaitoksensa asioihin sekä ymmärtää, miten yhteiskunnallisiin kysymyksiin voi ottaa kantaa. Opiskelija omaksuu aktiivisen kansalaisuuden ja toimijuuden taitoja. Opiskelija ymmärtää työn merkityksen yksilön elämässä ja yhteiskunnassa.

Keskeinen sisältö

Opiskelija tunnistaa omaan hyvinvointiinsa liittyviä tekijöitä ja osaa vahvistaa omaa hyvinvointiaan arjessa. Hän tutustuu itselleen sopiviin yhteiskunnan tarjoamiin palveluihin.

Opiskelija valitsee seuraavista teemoista hänelle tarpeelliset teemat. Teemoja voi olla myös muita. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Arvioinnista vastaa TUVA-opettaja, mutta arviointia tehdään yhdessä koulutuksen osioiden toteuttamisessa mukana olleiden

henkilöiden kanssa. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija on saavuttanut hänelle henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Kurssin arviointi riippuu kurssin laajuudesta/opiskelijan tavoitteista eli alla olevista keskeisen sisällön kohdista huomioidaan arvioinnin kohteena ne, jotka ovat olleet opiskelijan tavoitteita

- toimintakyky ja hyvinvointi, hyvinvoinnin osa-alueet, mielenhyvinvointi, fyysinen ja sosiaalinen hyvinvointi
- hyvinvoinnin ja toimintakyvyn vahvistaminen.
- suunnittelee oman hyvinvoinnin vahvistamisen tapoja ja ottaa niitä käyttöön
- yhteiskunnan tarjoamat palvelut ja niiden hakeminen
- oma talous, budjetointi ja säästäminen
- kotitalousosaaminen
- itsenäisen elämän taidot
- vapaa-ajanvietto ja erilaiset tavat viettää vapaa-aikaa

Arviointi

Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija on saavuttanut hänelle henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksyty/hylätty.

6.7. Valinnaiset koulutuksen osat, 1 - 10 vk

Opiskelija voi henkilökohtaisen opiskelusuunnitelmansa mukaisesti suorittaa valinnaisia koulutuksen osia omien yksilöllisten tarpeiden, kiinnostuksen ja valmiuksien mukaan koulutuksen järjestäjän paikallisesta tarjonnasta ja/tai muusta (alueellisesta tai valtakunnallisesta) tarjonnasta. Valinnaiset koulutuksen osat voivat koostua yhdestä tai useammasta osasta. Opiskelijoille, joiden äidinkieli on muu kuin opiskelukieli, voidaan järjestää oman äidinkielen opetusta. Valinnaiset opinnot voivat sisältää myös esimerkiksi järjestöissä tehtävää vapaaehtoistyötä ja siihen liittyviä kursseja.

Tavoitteet

Laaja-alainen osaaminen

Koulutuksen järjestäjä kuvaa laaja-alaisen osaamisen osa-alueet suunnitelmassaan koulutuksen toteuttamiseksi. Niiden tulee perustua tutkintokoulutukseen valmentavan koulutuksen perusteiden laaja-alaiseen osaamisen osa-alueiden kuvauksiin.

Keskeinen sisältö

Valinnaiset opinnot määräytyvät opiskelijan henkilökohtaisen suunnitelman mukaisesti hänen tarpeistaan ja tavoitteistaan käsin. Valinnaiset opinnot voivat olla esimerkiksi suomen kielen opiskelua S2, urasuunnitelmaan liittyvän erityistaidon harjoittelua, yrityksen perustamista tai omaan hyvinvointiin liittyvää opiskelua. Valinnaisen koulutusosan voi tarjota kunnallinen tai kolmannen sektorin toimija.

Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty. Arvioinnista vastaa TUVA-opettaja, mutta arviointia tehdään yhdessä koulutuksen osioiden toteuttamisessa mukana olleiden henkilöiden kanssa. Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija on saavuttanut hänelle henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa asetetut tavoitteet.

Arviointi

Koulutuksen osa katsotaan hyväksytysti suoritetuksi, kun opiskelija on saavuttanut hänelle henkilökohtaisessa opiskelusuunnitelmassa asetetut tavoitteet. Osaaminen arvioidaan asteikolla hyväksytty/hylätty.